

Iskra

6

Izbiramo proizvajalca, ne toliko izdelek

Nič novega ne bomo zapisali, če trdimo, da pri nakupovanju, pa naj bo to čevljev, obleke, televizorja ali pa telefonske centrale, ponavadi čisto zavestno ne izbiramo toliko izdelek, ki naj bo seveda ličen in kakovosten, kot pa predvsem — proizvajalca. Proizvajalca, blagovno znamko, ki mu zaupamo, zaupamo bolj kot drugim, da je svoj izdelek zasnoval tako, da bo dobro delal, da je trpežen in zanesljiv in da nam bo, če bo nastal kak problem, tudi ljubeznivo pomagal. Pri tem cena niti ne igra večje vloge in čeprav so naše denarice dosti tanjše od angleških, tudi pri nas še vedno velja pregovor z Otoka: Nisem tako bogat, da bi kupoval slabe in poceni stvari.

Znano je, da so Iskrini izdelki v višjem cenovnem in tudi kakovostnem razredu, govorimo seveda o domačem tržišču, k temu pa so mnogo prispevali tudi Iskrini serviserji, strokovnjaki iz skoraj 40 Iskrinih servisov po vsej Jugoslaviji, strokovnjaki, ki jih imajo po krivici mnogi še vedno le za popraviljalce kav-
nih mlinčkov ali česa podobnega. To pa že dolgo niso več.

Ob vseh težnjah in tudi že rezultatih, da bi sledili Iskrinemu razvoju in preusmerjanju v profesionalno tehniko, so si za letos zastavili še eno nalogo: Leto 1988 je za DO Iskra Servis leto kakovosti. O aktivnostih na tem področju bodo serviserji odločali že v kratkem na seji delavskega sveta. Osnovni namen te povečane skrbi, povečane zato, ker je tudi doslej niso zanemarjali, je ta, da bi še naprej ohranili prednost v kakovosti storitev pred konkurenco na domačem tržišču. Težišče aktivnosti bo na preprečevanju lastnih napak, KAKOVOST STORITEV — CENA — ROKI pa so dolgoročna tržna usmeritev Iskrinih serviserjev.

Lado Drobež

Obvladovanje naložb

Pod predsedstvom predsednika PO SOZD Iskra Franca Šifkoviča je bila v ponedeljek, 8. t. m. redna mesečna seja kolegija glavnih direktorjev naših delovnih organizacij, glavna točka seje pa je zajemala plan naložb v Iskri za leto 1988.

O letošnjem planu naložb je obširneje in podrobneje spregovoril član PO SOZD Iskra Vito Osojnik, ki je v uvodu poudaril, da je Iskra na podlagi ugotovitev iz izdelane analize uspešnosti izvajanja naložb v preteklem srednjeročnem obdobju začela graditi sistem za kvalitetnejše usmerjanje, obravnavanje in selekcioniranje svojih naložb z neposrednejšim matričnim vključevanjem vseh strokovnih forumov v Iskri v proces, od faze zasnov do izvedbe, upošteva je tudi logistiko in kriterije, ki jih na tem področju uporablja Ljubljanska banka in njene strokovne službe.

Delovne organizacije Iskre so kot investitorji pripravile za poslovno leto 1988 vrsto investicijskih projektov, ki so ji preučili in ocenili v skladu z novo investicijsko politiko v Iskri. Zato so, upoštevajoč investicijsko sposobnost investitorjev in načela tristopenjske selekcije, skrčili predlagani obseg predračunskih vrednosti na polovico.

Tako je na ostrem selekcijskem rešetu ostalo šestnajst investicij, ki so v smislu zgoraj navedenih načel rangirane v tri skupine. V prvi, torej najzrelejši investicijski skupini, je deset projektov, katerih značilnost je izvozna usmerjenost nakonvertibilno tržišče in hkrati predstavljajo tudi tehnološko prestrukturiranje Iskre.

Druga skupina, ki zajema tri investicijske projekte, je v bistvu tehnološka infrastruktura celotnega slovenskega gospodarstva, zato pa so potrebne temu ustrezne širše obravnave in usposobitve investitorjev.

V tretji skupini projektov, ki so prikazani posebej, pa so omenjeni projekti zato, ker so prispeli pozneje in njihova investicijska dokumentacija še ni šla skozi proces interne verifikacije,

endar pa utegnejo biti ti investicijski projekti zanimivi že ob koncu letošnjega leta.

Predvideni obseg Iskrinih investicij za letos je torej še vedno zelo zahteven in je konkretna uresničitev omenjenih naložb v letošnjem letu odvisna še od nadaljnjih strokovnih obdelav ter objektivnih materialnih možnosti Iskre in okolja. Ob koncu pa je Osojnik še dodal, da bi bilo potrebno v Iskri razviti t. im. investicijski inženiring, ki naj bi še posebej pripomogel k uresničevanju in uspešnosti novih Iskrinih naložb, ki naj bi pomagale zlasti pri prestrukturiranju naše proizvodnje in uvajanju novih izdelkov, ki jih potrebuje in zahteva domače in tuje tržišče.

V nadaljevanju seje je bilo govora o usmeritvi raziskovalno-razvojne dejavnosti v letošnjem letu, s poudarkom na strateških usmeritvah v nove izdelke in celovitem obvladovanju kakovosti. Govora je bilo o pojmu inovacije, ki je pomembna za strateško usmeritev, za dosego tega cilja pa mora vsaka Iskrina DO oblikovati svoja, svojemu proizvodnemu programu, svojim trgov in svojim razpoložljivim tehnološkim resursom prilagojeno politiko inovativnega poslovanja. Naše DO morajo posebno pozornost posvetiti metodam dela, odpravljanju vseh vrst ozkih grl in vzpostavljanju notranjih povezav, kar naj vse omogoči boljšo izrabo obstoječih strukturnih elementov. Zato za Iskro kot celoto lahko trdimo, da ima za jugoslovanske razmere nadpovprečno kadrovsko strukturo, saj dela v razvojno-raziskovalni sferi v Iskri kar 8,5% zaposlenih, ali 3.000 delavcev, izmed katerih jih ima več kot polovica fakultetno izobrazbo in smo zato v tem smislu nad slovenskim povpreč-

jem. Ugotovljeno je tudi, da je dogovor, da pri vsaki investiciji namenimo v RR opremo vsaj 15% vrednosti investicije, že dal ustrezne rezultate. V tesni povezavi z inovacijskimi procesi je tudi celovito obvladovanje kakovosti, kajti kakovostni proizvod, ali storitev je tisti, ki v pogledu kakovosti (v tehničnofunkcionalnem smislu), cene (velja vedno glede na konkurenco), roka dobave (pričakovani, ali obljubljeni rok), ustreza zahtevam in pričakovanjem kupca. Skratka, zadovoljstvo kupca je v tem smislu najvišje merilo kakovosti izdelka. Boj za celovito obvladovanje kakovosti ne sme biti samo kampanjski, temveč nenehni in mora pravzaprav zahtevati najvišjo kvaliteto že ob začetku nastanka izdelka, to je od kakovosti materiala in sestavnih delov pa do zaključnega izdelka, kar je danes v svetu že zdajraj preizkušeno in uspešno merilo kvalitete.

Če bomo torej hoteli obstati in se uveljaviti na domačem in tujem tržišču s svojimi izdelki, bo celovito obvladovanje kakovosti naših izdelkov prav in poglavitna filozofija celotne Iskre v njenem prestrukturiranju in prilagajanju novim članom in zahtevam tržišča.

Ob koncu je Janez Vipotnik seznanil navzoče še z realizacijo izvoza Iskre za januar letošnjega leta in povedal, da smo izvozili za skoraj 14 milijonov dolarjev, od česar je šlo kar nekaj več kot 12 milijonov dolarjev na konvertibilno območje, kar predstavlja 12% več kot lani ob istem času in obeta tudi letos v tem smislu ugodne izvozne rezultate v pogledu doseganja načrtovane Iskrinega izvoza.

D. Ž.

Iskra Elektromotorji

Priprave za dan Iskre v polnem teku

Priprave za dan Iskre in borca so že v polnem teku. Letošnji organizator našega dneva, DO Elektromotorji iz Železnikov, je že imenoval centralni odbor in operativne komisije za pripravo dneva Iskre in borca, ki bo, kot je že znano, 2. julija na Soriški planini. Predsednik centralnega odbora je Tone Rakovec, njegov namestnik Mirko Polajnar, člani pa so Franc Hajnrihar, Janez Hostnik, Janko Šmid, Jože Benedičič, Štefan Bertonec, Primož Pegan, Miro Guzelj in Tone Rovtar. Z delom so pričele tudi že štiri komisije in sicer komisija za program in vsebino, ki jo vodi Mirko Polajnar, komisija za finance pod vodstvom Primoža Pegama, komisiji za prehrano predseduje Miro Guzelj in komisija za promet in varnost, ki jo vodi Matija Pfajfar.

Prva izmed komisij, ki se je že sestala, je komisija za prehrano, ki je na svojo prvo sejo povabila tudi predstavnike gasilskih društev iz Sorice, Zalega loga, Železnikov, Selc, Bukovice in Rudna—Dražgoš, športnih dru-

tev Iskra Železniki, Alples, Selc, turističnih društev iz Sorice, Železnikov in Selc, planinskega društva Železniki z njegovim alpinističnim odsekom, društva čebelarjev Selške doline ter predstavniku ribišk in lovskih društin. Povabljene predstavnike naštetih društev in družin so na seji seznanili z namenom prireditve in jih zaprosili, če bi aktivno sodelovali na dnevu Iskre tako, da bi popes-trili in dopolnili ponudbo s hrano in pijačo, pri čemer naj bi bil pri prehrani zlasti poudarek na domačih specialitetah. Turistična društva pa naj bi se vključila v prireditev z morebitno prodajo spominkov (n. pr. dražgoški kruh in podobno).

Vsi povabljeni navzoči so pozdravili pobudo organizatorjev in izjavili, da bodo zelo radi sodelovali na tej prireditvi in to ne samo zaradi morebitnega zaslужka, ki bi prišel prav njihovim blagajnam, temveč tudi zato, ker želijo pomagati z vsemi močmi pri tako veliki prireditvi, izredno pomembni za njihovo dolino.

Zato so se na sestanku dogovorili, da bodo v štirinajstih dneh, ko se bo komisija spet sestala, pripravili svoje konkretne predloge, kaj namreč lahko ponudijo.

Sicer pa se bodo ostale prireditvene komisije v Železnikih sestale že v naslednjih dneh, med njimi tudi komisija za program in vsebino proslave. Določeni pogovori z možnimi nosilci programa že potekajo, pri čemer si v Železnikih prizadevajo, da bi program čim bolj približali okolju, torej tja, kjer bo prireditev dneva Iskre in borca potekala. Menijo tudi, da mora prireditev nositi tudi pečat okolja, v katerem bo potekala, pri čemer je dobro opreti se tudi na lastne moči, da bi tako organizatorji pokazali sami, kaj zmorejo, kar pa seveda še zdaleč ne izključuje sodelovanja in pomoči od zunaj, to je drugih uglednih umetnikov, ustvarjalcev in izvajalcev, ki bodo seveda prispevali svoje h kakovosti letošnjega dneva Iskre in borca na Soriški planini.

D. Ž.

Ustavne spremembe

V obrazložitvi osnutka amandmajev k ustavi SFRJ je zlasti poudarjeno, da so spremembe, predlagane v besedilu osnutka amandmajev, usmerjene v utrjevanje vrednot in pomena ustavnih načel o deatizaciji celotnih družbenih odnosov in o razvijanju odnosov svobodno združenega dela, da bi se zagotovil in pospešil celotni družbeni in materialni razvoj na temeljih socialističnega samoupravljanja. S spremembami naj bi se odpravile tiste rešitve, ki so postale že resna ovira materialnega in celotnega družbenega razvoja. V ta namen ustvarjajo predlagane rešitve ustavno-pravne temelje tudi za take spremembe v družbeno-ekonomskem in političnem sistemu, ki bi utegnile pozitivno vplivati na premagovanje sedanjih kriznih razmer na ekonomskem in drugih področjih in s tem omogočile izboljševanje sedanjih zapletenih družbenih razmer.

Predlagane ustavne spremembe na področju družbeno-ekonomske usmeritve dalje razvijajo ustavno zasnovo družbene lastnine in krepijo njeno učinkovito varstvo. Prav na ta predlog spremembe ustavnih amandmajev je bilo že povedanih sorazmerno dovolj kritičnih misli predvsem v smeri, da ne konkretizira v zadostni meri nosilca družbene lastnine z odgovornostjo za njeno upravljanje. O tem amandmaju bo gotovo še dovolj razprave, posamezne rešitve pa bo potrebno prepustiti tudi zakonskemu urejanju.

Po nadaljnjih spremembah amandmajev naj bi nastali ugodnejši pogoji za delovanje ekonomskih in tržnih zakonitosti ter samoupravno organiziranje združenega dela, ki je prilagojeno tem zakonitostim in zahtevam sodobnega znanstveno-tehnološkega razvoja; spodbudilo združevanje dela in sredstev družbene reprodukcije in pospešilo nadaljnje izpopolnjevanje in racionalizacijo sistema združenega dela; zagotavljalo naj bi se učinkovitejše družbeno planiranje razvoja, popolnejše uresničevanje načela o svobodni menjavi dela in možnosti za širši razvoj drobnega gospodarstva, zlasti pa osebnega dela s sredstvi, ki so lastnina občanov, dalje naj bi se razvijali bančni sistem, združništvo, režim angažiranja sredstev tujih oseb in naših občanov za organizacije združenega dela in drugo. Tudi v tem delu bodo gotovo ustavni amandmaji doživeli dovolj razprave ter predlogov tudi za njihovo dopolnitev. Na vsak način je odprto vprašanje reševanje položaja delavcev v delovni skupnosti in v temeljnih organizacijah, o razreševanju odnosov med temeljno in delovno organizacijo zlasti glede nastopanja v blagovnem prometu, razreševanje problematike v t.i. velikih sistemih, medtem ko je jasno povedano, da razmerja med organizacijami združenega dela, ki se ukvarjajo s prometom blaga in

Zvezni zbor Skupščine SFRJ je dal v razpravo Osnutek amandmajev k ustavi SFRJ. Razprava bo trajala do 30. aprila 1988. Vodila jo bo SZDL, rezultati javne razprave pa bodo poslani komisiji Skupščine SFRJ za ustavna vprašanja. Delovni ljudje in občani ter drugi udeleženci v javni razpravi pa lahko pošiljajo svoje pripombe, predloge in sugestije k osnutku amandmajev k Ustavi SFRJ tudi neposredno komisiji skupščine SFRJ za ustavna vprašanja.

storitev ter proizvodnimi in drugimi organizacijami, s katerimi poslujejo, temeljijo na načelih sodelovanja ter samoupravnega združevanja dela in sredstev v okviru tega sodelovanja. Na vsak način se poskuša z amandmaji dati večjo samostojnost subjektom gospodarjenja in poslovanja na enotnem jugoslovanskem trgu, večjo gibljivost družbenih sredstev, prav tako pa se skuša pritegniti sredstva tujih oseb prek skupnih vlaganj in drugih oblik skupnega poslovanja, kakor tudi zbirati sredstva občanov za razširitev materialne osnove dela v organizacijah združenega dela.

Na vsak način bi morali z ustavnimi amandmaji in tudi z dodatnimi zakonskimi predpisi zagotoviti celovito odgovornost za upravljanje in uporabo družbenih sredstev, razpolaganje z njimi in

doseči, da zaradi slabega gospodarjenja nosilca prizadenejo tudi ustrezne posledice. Na drugi strani pa je seveda treba spodbuditi proizvodjalne, oz. ustvarjalne sile delovnih ljudi za čim boljše rezultate dela.

To področje ustavnih amandmajev bo predmet zelo široke razprave v organizacijah združenega dela, saj predvsem zadevajo njihovo delovanje in poslovanje, ter na položaj delovnih ljudi v teh organizacijah.

Cilj ustavnih sprememb na področju političnega sistema socialističnega samoupravljanja je, da bi postal politični sistem učinkovitejši, hkrati pa tudi prožnejši in dovetnejši za nove vsebine socialistične demokracije. Na tem področju naj bi ustavni amandmaji pripomogli k racionalizaciji

odločan v združenem delu ter na področju samoupravnega interesnega organiziranja. Cilj sprememb je tudi nadaljnja demokratizacija odnosov in prakse pri odločanju na vseh ravneh, zlasti v procesu pripravljavanja in izvajanja odločitev, kar je posebej razčlenjeno v rešitvah, ki zadevajo samoupravno interesno organiziranje, izpopolnitev delegatskega sistema nasploh in delegatskega skupščinskega sistema, zlasti pa izpopolnitev volilnega sistema. Tukaj so tudi pomembne rešitve, ki naj bi pripomogle k doslednejšemu izpolnjevanju načel ustavnosti in zakonitosti kot bistvenemu načelu socialistične samoupravne demokracije in pogoja stabilnosti celotnega sistema samoupravljanja in razvoja našega socialističnega humanizma.

Precej bo seveda tudi razprave na področju odnosov v federaciji, pravic in dolžnosti organov in organizacij federacije, ki jih prinašajo ustavni amandmaji. Tukaj se izhaja iz načela, da uresničujejo delovni ljudje, narodi in narodnosti svoje suverene pravice v socialističnih republikah in socialističnih avtonomnih pokrajinah v skladu z njihovimi pravicami, v SFRJ pa — kot je to določeno v skupnem interesu v ustavi SFRJ ter, da se v federaciji odloča po načelih sporazumevanja republik in avtonomnih pokrajin, solidarnosti in vzajemnosti, enakopravne udeležbe republik in avtonomne pokrajine v organih federacije ter po načelih odgovornosti republik in avtonomnih pokrajin za lasten razvoj in jugoslovanske skupnosti kot celote.

Veliko razprave bodo na vsak način doživele predlagane ustavne rešitve glede pristojnosti federacije kot je vprašanje enotnih temeljev davčnega sistema in skupnih temeljev davčne politike, sistema planiranja, pravic in obveznosti federacije glede učinkovitejšega delovanja enotnega jugoslovanskega trga in gospodarskega prostora, izvrševanje zveznih zakonov, ker se na teh področjih seveda pojavljajo različna stališča in mnenja.

Za utrditev vloge združenega dela v federaciji je možnost sklica konference samoupravljalcev, ki jo sestavljajo delegati iz organizacij združenega dela, katerih mnenje mora potem obravnavati pristojni zbor skupščine SFRJ.

Predlagane so tudi določene spremembe v normativnem delu ustave SFRJ v tistem delu, ki se nanašajo na ustavni položaj SR Srbije in socialističnih avtonomnih pokrajin v njeni sestavi.

V doslej zapisanem je torej podanih le nekaj misli iz vsebine osnutka amandmajev k ustavi SFRJ. Široka javna razprava naj bi nagradila in dopolnila vsebino že oblikovanih stališč in usmeritev, pri čemer pa je seveda treba izhajati iz stališča, da ustavne spremembe ne bodo posegle v temeljna načela ustave.

P. G.

1988—leto kakovosti Iskrinih serviserjev

Čeprav so že vsa ta leta doslej namenjali kakovosti vso pozornost, so se Iskrini serviserji odločili, da bo leto 1988 za njih tudi leto kakovosti. Za aktivnosti na tem področju se bodo odločali na bližnji seji delavskega sveta delovne organizacije. V okviru teh prizadevanj bodo največ pozornosti namenili kakovosti storitev, cenam in rokom.

»Kakovost servisiranja je odvisna tako od nas, serviserjev, kot tudi od Iskrine proizvodnje, in sicer zaradi soritarnosti in pravočasnih dobav rezervnih delov, seveda pa moramo najprej pomesti pred svojim pragom: odpraviti moramo lastno »šlampa-rijo«.

Ta misel je bila izrečena na pogovoru z direktorjem tehnično-komercialnega področja v DO Iskra Servis Jernejem Kuharičem in strokovnim sodelavcem v tem področju, zadolženem za metrologijo in kakovost Nikom Kranjcem. Iskrini serviserji so se odločili, da bo letošnje leto za njih leto kakovosti, mi pa smo jih obiskali nekaj dni pred sprejemom teh aktivnosti v njihovi delovni organizaciji. Podrobni program bodo sprejemali na seji delavskega sveta, ki bo v petek, 26. februarja.

Čeprav so nekateri obtožili serviserje, da s tem, ko omenjajo nad 250.000 servisnih posegov v minulem letu, izdajajo poslovno tajnost, tudi v tem zapisu ne moremo mimo te številke, ki je kar za 6% višja kot v letu 1986. V našem tedniku seveda nismo omenjali nikogar, zbudila pa je seveda tiste, ki so se v teh četrh milijona servisnih posegov videli večkrat, res pa je tudi to, da smo s tem nena-menoma naredili krivico veliki večini Iskrinih tovarn, ki delajo dobro, spodrsljaji manjšine pa mečejo slabo luč tudi na njih.

Zelja, da bi še izboljšali svoje delo, ter tradicionalna konferenca trženja, ki je bila namenjena zagotavljanju kakovosti v Iskri — izdelčni, tržni, servisni in drugim, sta vplivali na odločitev Iskrinih serviserjev, da bo leta 1988 za njih leto kakovosti. Kakovost storitev — cena — roki bodo oz. so osnovni cilji in skupna naloga vseh zaposlenih v tej delovni organizaciji, težišče aktivnosti pa mora biti na preprečevanju lastnih napak.

Kakovostnejše, cenejše in hitreje opravljeno delo bo predvsem velikega pomena za lastnike in uporabnike Iskrinih izdelkov, višja raven kakovosti storitev pa bo seveda še naprej ohranjala dobro ime Iskre na jugoslovanskem tržišču. Razsodnik tega, ali se delo naših serviserjev še izboljšuje, pa so seveda uporabniki.

Planske aktivnosti so razdelili na štiri področja: prvo je sprejem in uresničevanje ciljev politike kakovosti, na drugo mesto so uvrstili uveljavitev pravilnika o

metrološkem nadzoru, na tretje aktivnosti, ki so vezane na boljše kakovost servisa mreže, na četrto pa izdelavo četrletnih in letnih poročil o obnašanju izdelkov v eksploataciji in kakovosti servisnih storitev.

V zvezi s pravilnikom o metrološkem nadzoru so zapisali, da je osnovni pogoj za ta nadzor kakovosten pregled meril, za bralca oz. lastnika Iskrinih izdelkov pa so bolj, če lahko temu rečemo, zanimive aktivnosti, kako bodo v servisnih delavnicah skušali zagotoviti boljšo kakovost.

Čeprav ni bilo v zadnjem času na račun prijaznosti Iskrinih serviserjev skoraj nobenih pritožb, bomo v tem letu in v prihodnje v sprejemnicah naleteli na še bolj prijazne ljudi, poleg tega pa bodo morala vodstva v vseh Iskrinih servisih po Jugoslaviji poskrbeli za še lepši izgled sprejemnih prostorov. Prijaznost je edina vrednota, ki je konkurenca ne more prodati po nižji ceni, niti je ne more uničiti, so zapisali med aktivnosti, k poslovanju v sprejemnicah pa so dodali še to, da morajo serviserji popravljene izdelke preizkusiti tudi pred stranko.

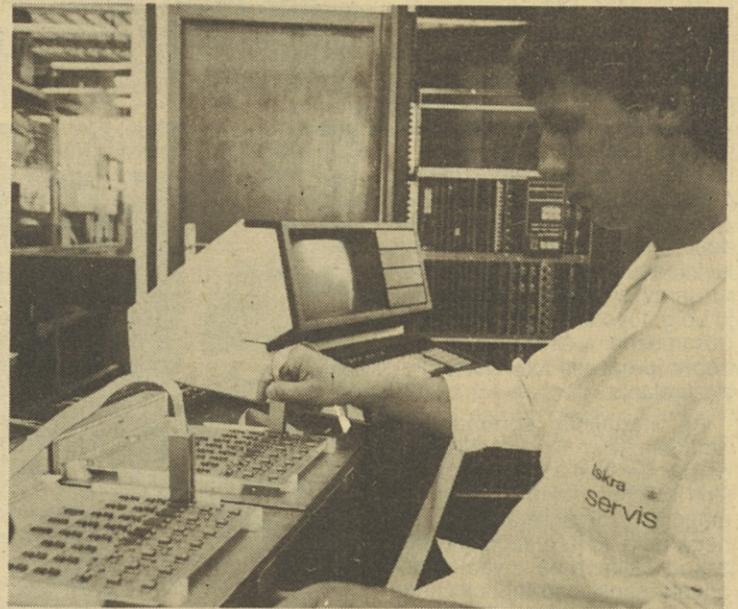
Krajši odzivni časi in krajši popravilni roki sodijo med izboljšanje poslovanja v servisnih delavnicah, k njimi pa naj dodamo

še večjo zanesljivost popravljanih izdelkov, nadzor kakovosti storitev ter krajše roke aktivnosti na drugih področjih, kot so planiranje, nabava, prevzem, skladiščenje, obračun, izdaja in plačilo.

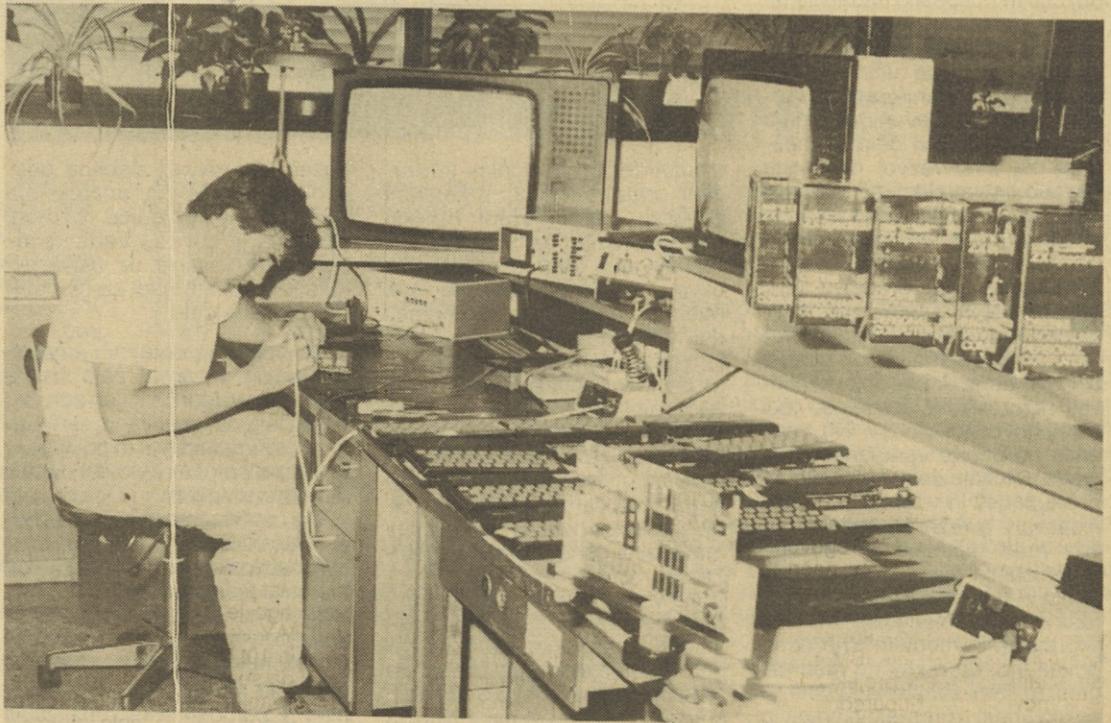
Na nekaj pa v servisu le ne morejo sami vplivati, kar pa je za stranko izredno pomembno, to je kraj servisiranja. V zunaj garan-

cijskem času je to, ali bo prišla stranka v servis ali pa bo serviser opravil storitev na domu, stvar dogovora med stranko in servisom, drugače pa je takrat, ko je izdelek še v času garancije. Takrat o tem odloča proizvajalec s svojimi predpisi in garancijskimi izjavami.

Lado Drobež

Servisiranje osebnih računalnikov

Iskra Računalniki Delta

Računalniki nepogrešljivi na športnih srečanjih

Iskra Delta je letos že opravila več tovrstnih obdelav podatkov, lani pa jih je izpeljala kar na 21 tekmovalnih. Najpomembnejša lanske letošnja obdelava je bila nedvomno na lanskeletni zimski univerzijadi na Češkoslovaškem.

Računalniška obdelava podatkov je postala v zadnjih letih nepogrešljiva tudi na manjših tekmovanjih, po drugi strani pa so športna srečanja zaradi svoje množičnosti izjemna propagandna priložnost za vse večje proizvajalce računalnikov, ki si zelo prizadevajo, da bi prodrli s svojimi računalniki na ta tekmovanja.

Uspešno izpeljana računalniška obdelava podatkov je zlasti dragocena za športne novinarje zaradi svoje hitrosti in natančnosti. Izvedba takšne obdelave je manjši, toda zahteven računalniški projekt. V ta namen je Iskra Delta oblikovala manjšo strokovno ekipo, ki jo po potrebi dopolnijo s strokovnjaki iz drugih enot Iskra Delt, ali pa tudi z zunanjimi sodelavci.

Že dan pred začetkom zimskega tekmovanja mora računalniška ekipa vnesti podatke o tekmovalcih, jih sortirati, pripraviti žrebanje tekmo-

Računalniško obdelavo podatkov na letošnji 25. Zlati lisici je tudi letos izpeljala Iskra Delta. Razen tega bodo Iskra Delti letos zaupali tudi obdelavo podatkov na letošnjem finalu svetovnega pokala v smučarskih skokih v Planici ter na mednarodnem tekmovanju v namiznem tenisu Evropa 12, ki bo v Ljubljani.

valcev in drugo, kar je potrebno za organizatorje in novinarje. Na dan tekmovanja so računalniki pripravljeni v ciljnem prostoru in v tiskovnem središču. Računalniška sku-

pina je tesno povezana s skupino za merjenje časa Timing iz Mojs-trane. Njihove ure so direktno povezane z računalniki Partner, ki informacijo iz ure dopolnijo s podatki

o tekmovalcu in jo pošljejo na posebno napravo za oblikovanje izpisa na TV zaslonu. Novinarji imajo pred seboj zaslon s prvimi petnajstimi tekmovalci in rezultati uvrstitve zadnjega, ki je prišel v cilj.

Letos je Iskra Delta svojo dejavnost obdelave športnih rezultatov razširila tudi na področje TV prenosov košarkaških tekem. Ta programska rešitev je dokaj zahtevna, saj za obdelavo podatkov košarkaške tekme ni dovolj običajni mikro-računalnik, temveč večuporabniški sistem. V tem primeru uporabljajo sistem Triglav z Unix operacijskim sistemom in s tremi terminali. Vsako ekipo spremlja na enem terminalu operater in asistent, ki dobro pozna košarkarska pravila in spremlja igralce svoje ekipe. Na tretjem terminalu pa operater pripravlja izpise za TV prenos, ki so nenehno na razpolago režiserju prenosa. Televizijski komentatorji imajo pred seboj poleg TV monitorja tudi dva dodatna zaslona s podatki za obe ekipe. Ni odveč poudariti, da se računalniški izpisi morajo ujemati s podatki uradnega zapisnika, ki ga še vedno vodijo ročno.

Miro Simčič

Superračunalništvo — bojišče za 90. leta?

Te dni je IBM najavil naložbo 40 mio \$ v razvoj superračunalništva v Evropi. Načrt predvideva vzpostavitev petih superračunalniških centrov v Evropi, lociranih pri univerzah in raziskovalnih središčih, ki jih bo finančno in strokovno podpiral IBM imperij, skupaj z lokalnimi ustanovami in vladami. Nekaj podobnega je bilo storjeno tudi v ZDA l. 1985 pod okriljem ameriškega znanstvenega združenja NSF. Hkrati bo IBM podprl še 25 drugih evropskih znanstvenih in raziskovalnih inštitucij.

Prvi evropski superračunalniški center bi naj pričel delovati že ta mesec v Montpellierju, Francija. Nekateri menijo, da se je na ta način ameriški gigant spustil v bitko na področju, kjer danes ni prisoten — v domeni superračunalništva, katerega sinonim je ameriški CRAY RESEARCH.

Tudi, za IBM izjemno nenavadna naznanitev povezave s Stevom Chenom, bivšim glavnim razvijalcem superračunalnikov pri CRAY RESEARCH, tik pred božičnimi prazniki, je izzvala »super« prenečenje in za nekatere potrditev poslovne usmeritve IBM še na to področje. Resda je IBM tudi v preteklosti iskal povezave zunaj sistema IBM, toda nikoli to načelo ni veljalo za razvoj celotnega računalniškega sistema, prav tako pa še nikoli IBM ni vnaprej spregovoril javno o svojih bodočih načrtih komercialnih sistemov. Sodelovanje predvideva razvoj superračunalnika 10 krat hitrejšega kot karkoli dosegljivega danes — IBM bi pri tem finančno podprl projekt Chenove nove firme Supercomputer Systems Inc in omogočil Chen

dostop do svojih najnovejših raziskovalnih »izdelkov«. Kot povračilo bi IBM imel ekskluzivne pravice skupaj s Supercomputer Systems Inc. za trženje tega superračunalnika, ki ga predvidevajo v zgodnjih 90 letih. Preseneča zlasti narava tega sporazuma, saj je bila IBM vključitev (glede na dosedanje raziskovalno delo) na področje superračunalništva le še vprašanje časa ob vsemogočem prekrivanju nekdanjih tradicionalnih računalniških delitev (mini, mikro, mainframe, super).

V ZDA je tržišče superračunalnikov »le« 902 mio \$, vendar kompletne raziskave, tržišča napovedujejo, da bo v ZDA zraslo na najmanj 2 milijarde \$ — kolač, ki se mu IBM gotovo ne bo odrekel! Tudi CRAY RESEARCH Inc. predvideva »vročo« rast superračunalnikov — nad 25% letno, kar je po finančnem zlomu na Wall Streetu prav neverjetna napoved. Pa vendar — CRAY je septembra 1987 inštaliral že svoj dvestoti sistem in to le dve in pol leti pozneje, ko je pozimi 1985 dobavil 100 sistemov; razlika je »le« v tem, da je za prvih 100 pre-

teklo natančno 13 let! Po mnenju CRAY je razloge pripisati zlasti raščujočim potrebam po računalniški simulaciji, ki za mnoge aplikacije zahtevajo zmogljivosti superračunalnikov. Takšne simulacije procesov so zlasti značilne za avtomobilsko in letalsko industrijo, petro kompleks ter raziskave v kemični in elektronski industriji, kjer znanstveniki in inženirji simulirajo in analizirajo procese od zelo majhnih prvin npr. molekule pa vse do razsežnosti galaksij.

Tako gigantski superračunalniki niso več izjeme, ampak že počasi postajajo nekakšen standard, saj ima kar 19 ameriških univerz že danes CRAY »pošasti«, ponudbo na še nekaj univerzah in nacionalnih raziskovalnih centrih pa dopolnjujejo superračunalniki drugih področnikov.

Tudi aplikativna programska oprema se naglo dopolnjuje in na razpolago je nad 450 programov za CRAY — pred leti jih je bilo le kakšnih 10! Ne nazadnje ne pozabimo, da se mreža počasi širi še s povezovanjem mnogih delovnih postaj (workstation) in celo osebnih

računalnikov v osnovno zgradbo superračunalnika.

Seveda ne manjka tudi tistih, ki zlasti po finančnem zlomu oktobra 1987, svarijo pred zaletavostjo in opozarjajo, tako na vprašljivo splošno ekonomsko rast, kot tudi možen pojav računalniških rešitev tehnološko in poslovno pogojenih (npr. paralelno procesiranje, standardizacija UNIX operacijskega sistema, pojav ustreznih komunikacijskih vmesnikov itd., itd. — ob zmernejših razmerjih cena/zmogljivosti, kot to zasledimo pri superračunalnikih.)

Seveda IBM ni razkril podrobnosti o tem nenavadnem sporazumu zlasti ne finančnih, čeprav je seveda normalno, da si IBM zlahka »privošči« dodatnih 100 milijonov \$ naložb, če bi to bilo potrebno!

Zanimivo je stališče Chenā, da bo svojo firmo obdržal kot neodvisno, saj bi sicer zapravil svojo podjetniško kreativnost, gotovo pa »dik-tat« Big Blue IBM ne bo nezaznaven, zlasti pri izboru partnerjev v projektu, odjemalcev in ne nazadnje implantaciji nekaterih svojih značilnih tehnologij.

Mnogi poznavalci menijo, da to še zdaleč ni vse kar IBM pripravlja na področju superračunalništva in, da je sporazum s Chenom le slepilna poteza za konkurenco, hkrati pa le izzvati povpraševanje za superračunalniki v 90 letih.

Povzeto po ELECTRONICS
Brane Gruban

Delovanje sindikata v Kibernetiki

V Iskri Kibernetiki se je 22. januarja 1988 sestala sindikalna konferenca. Staneta Zaplotnika, znova izvoljenega predsednika konference, smo prosili za pogovor o delu sindikata v preteklem letu in o novih programskih usmeritvah.

»Težišče našega dela je bilo v spremljanju ekonomskih težav Kibernetike. Prizadeti so bili predvsem aktivni izvozniki, dodatne zaplete pa povzročata nadzor cen na domačem trgu. To je vplivalo na likvidnost Iskre Kibernetike. Rezultati zaključnega računa še niso znani, z gotovostjo lahko trdimo, da smo pláne izpolnili, oz. celo preseglji, vendar o kakšni delitvi ostanka dohodka za sklade skoraj ne moremo govoriti.«

— Kakšne bodo posledice,

»To se vam bo poznalo tudi v naslednjih letih, ko bomo manj sposobni za investicije. Težko bomo dobili strokovnjake, saj bomo proizvodno manj zanimivi kot ostale organizacije v okolici Kranja.

Ekonomske težave so ovirale tudi izplačevanje osebnih dohodkov. Dodatne omejitve je sprejemal tudi ZIS. S temi problemi se je še posebno ukvarjal koordinacijski odbor sindikata SOZD Iskra.«

— Kako so vse to sprejeli delavci?

»Vse to je med delavci in med vodstvom povzročalo občasne konfliktna situacije. Veliko časa smo porabili za medsebojna prepričevanja. V letu 1987 je bilo več kratkih ustavitv delavcev so

zahtevali dodatna pojasnila. Protestne ustavitve so bile v Tovarni sestavnih delov in Tovarni mehanizmov ter tri v Tovarni števcev. Večja ekonomska škoda ni bila povzročena, vendar se bojimo, da bo do večjih konfliktov prihajalo tudi letos. Napovedi vlade niso nič kaj spodbudne, prodaja naših izdelkov se vse bolj zmanjšuje. V nekaterih delih Kibernetike že občutijo pomanjkanje naročil.«

— Kako bo mogoče premagati nastale težave?

»Tudi letos pričakujemo več prerazporeditev delavcev na druga delovna mesta, zato bomo morali presekat plotove med TOZD. Verjetno se bomo morali sprijazniti z reorganizacijo po vzoru drugih DO v Kranju. Vse te peripetije so bile povod za odprto pismo, naslovljeno na sindikalno konferenco, v katerem nas delavci iz Tovarne mehanizmov sprašujejo, kaj bomo storili za izboljšanje socialne varnosti delavcev z najnižjim osebnim dohodkom.«

— Ali se sindikat zavzema za večjo socialno varnost?

»Konferenca se je skupaj z vodstvom Kibernetike nenehno dogovarjala o višini minimalnega

osebnega dohodka, ki je bil vedno nad povprečjem slovenskega gospodarstva, resda ne veliko, saj težak ekonomski položaj Kibernetiki ni dovoljeval večjega razkoraka.

Veliko nezadovoljstva je povzročalo premajhno nadomestilo za bolniški stalež. Boleznine so se sedaj povečale za 30%, s tem se je nekoliko izboljšal položaj bolnih sodelavcev. Predsedniki sindikata menijo, da je bilo povišanje premajhno, saj so prispevki za zdravstvene storitve vsak dan višji. Zato se bomo o tem vprašanju še dogovarjali.«

— Kako potekajo priprave na volitve?

»V temeljnih organizacijah že poteka evidentiranje kandidatov za samoupravne organe na ravni TOZD, DO in SOZD. Volitve bodo v aprilu. Če hočemo, da bodo samoupravni organi uspešno delovali, moramo predlagati delavce, ki jim zaupamo in, ki delujejo čim bolj ustvarjalno. Predlagali smo naj bi v prihodnje volitve v sindikatu opravili leto prej, sicer breme priprav na volitve pade na nova vodstva.«

— Kakšne so programske usmeritve sindikalne konference za obdobje 1988 — 1989?

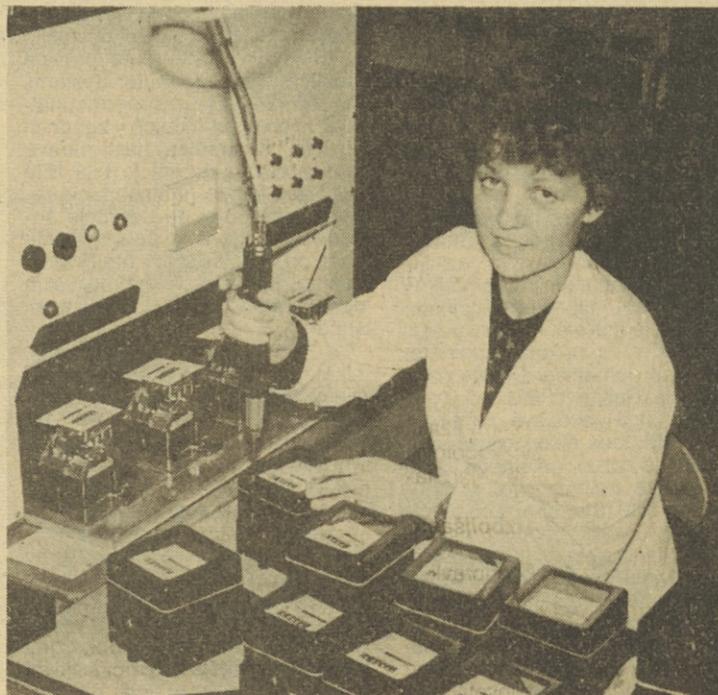
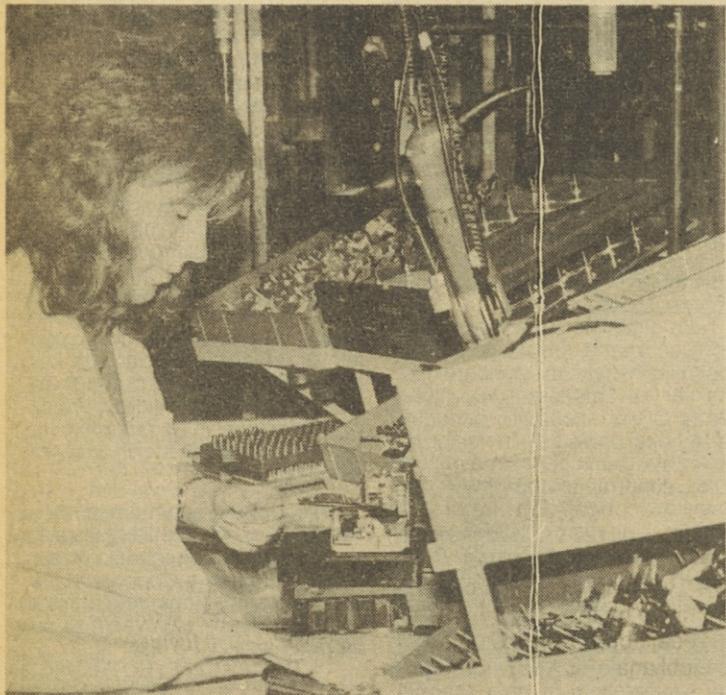
»Za delo konference so pomembne usmeritve Sveta Zveze sindikatov občine Kranj, koordinacijskega odbora SOZD Iskra in Republiškega sveta ZSS. Upoštevali smo tudi razprave na občinskih zborih sindikata v TOZD.

Obpravnavali bomo ključna vprašanja našega družbeno-ekonomskega življenja in razvoja. Spremljali bomo izpolnjevanje srednjeročnega in letnega plana. S strokovnimi službami bomo sodelovali pri uresničevanju stabilizacijskih ukrepov. Skrbeli bomo za ustrezno politiko delitve osebnih dohodkov in spodbujali delovanje delegatskega sistema. Posebno skrb bo treba nameniti izobraževanju ob delu, da bomo izboljšali kadrovske strukture.

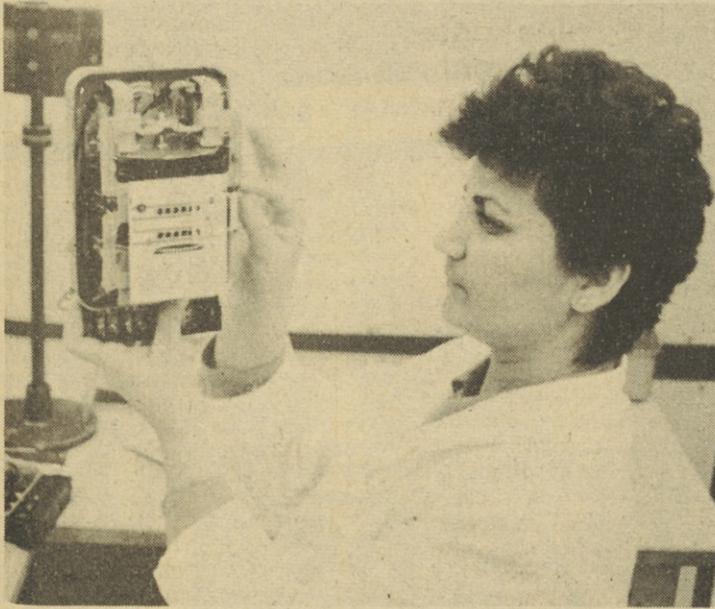
Samo z višjimi oblikami dela in s sodobnimi izdelki se bomo lažje izvlekli iz težkega ekonomskega položaja. Sindikat se bo vključeval tudi v razreševanje raznih konfliktov, ki bodo nastali zaradi že omenjenih težav.

Sodelovali bomo tudi v razpravah o spremembah zakona o združenem delu in o spremembah zvezne ustave. Aktualna so tudi stavkovna pravila, ki jih bo sprejel RS ZSS. Iščemo tudi ustrezne rešitve za financiranje kulturne dejavnosti v letu 1989, ker Iskra Telematika ni več naklonjena skupnemu pokrivanju teh stroškov.«

Alojz Boc

Nenehno prilagajanje razmeram na trgu

Tako kot drugod po svetu se je tudi pri nas zmanjšalo povpraševanje po električnih števcih. V tujini je do tega prišlo zaradi večje ponudbe in zmogljivosti proizvajalcev. Razlogi so tudi v močnejšem boju za vsako tržišče. Pri nas pa so razlogi v zmanjšanju gradnje objektov in v omejenih sredstvih za naložbe. Kritičen je tudi položaj jugoslovanskega elektrogospodarstva, ki nima dovolj sredstev za zamenjavo izrabljenih števcov. Zato si v Tovarni števcov prizadevajo, da bi čim manj boleče prešli to kritično obdobje. Že v zimskem času je določeno število delavcev koristilo svoj redni letni dopust. S tem so delavci dobili nezmanjšane osebne dohodke, delali pa bodo lahko tudi takrat, ko bo to bolj potrebno.

Zaradi omenjenih težav je Iskra dobila premalo tujih naročil za enofazne in trifazne števece. Tovarno je močno prizadela tudi 50 do 75-odstotna podražitev repromateriala, cene števcov na domačem trgu pa so ostale zamrznjene na ravni junijskih cen.

Nastali položaj v Tovarni števcov je osvetlil vodja proizvodnje Stane Štravs: »Lani izdelan sanacijski program smo izpolnili. Zastoje v proizvodnji smo uspeli zmanjšati za polovico. Produktivnost smo povečali za 5%. Tudi izvoz se je realno povečal za 10%. Število zaposlenih v proizvodnji se je zmanjšalo za 3%. Zaloge polizdelkov se realno zmanjšujejo. Kakovost števcov ostaja na enaki ravni kljub potrebni zaradi mesečnih sprememb proizvodnega asortimana. Po priznanih ekonomskih zakonitostih v svetu bi nam taki kazalci gospodarjenja morali zagotoviti pozitivno poslovanje,« je dejal Stane Štravs.

— Kaj ste storili za izboljšanje položaja?

»Že lani smo začeli pripravljati nove izdelke, ki bodo zagotovili kvalitetnejšo ponudbo Iskre na domačem trgu in hkrati tudi boljše poslovne rezultate. V začetku februarja smo začeli izdelovati nova

tipa števcov, ki pomenita nov tehnološki premik v Tovarni števcov.

Pohvaliti moram vse delavce v TOZD Števcu, posebno sodelavce v proizvodnji, ki so razumeli boleče premestitve in se skrajno angažirali za izpolnjevanje dobavnih rokov. Vsi se dobro zavedajo kritičnega položaja, v katerem smo. Zato ne presenečata njihovo razumevanje za spremembe ter zagnanost za delo. Manjši izrazi nezadovoljstva nas opozarjajo, da moramo narediti še marsikaj za zagotavljanje socialne varnosti zaposlenih.

Družbeno-politične organizacije so spremljale dogajanja v kolektivu in se vključevale v razreševanje težav. Rezultati njihovih prizadevanj so pogosto odvisni od raznih interventnih zakonov in ukrepov. Zato tudi ni takšnih uspehov, kot bi jih lahko pričakovali zaradi njihove delavnosti.«

— **Položaj se torej izboljšuje. Kakšne rezultate pričakujete letos?**

»Ob takšnem prizadevanju in zagnanosti delavcev lahko realno pričakujemo boljše rezultate. To ne pomeni, da smo v tovarni storili prav vse. Odpravljanje notranjih napak se mora nadaljevati, saj slabega gospodarskega položaja ne moremo pripisovati samo zunanjim faktorjem, čeprav so naši ekonomski rezultati v pretežni meri odvisni

od nerazumljivih in pogosto spreminjajočih se ukrepov zvezne vlade.

Vsi v Tovarni števcov upamo, da bo prevladala razumnost in, da bomo poslovali v takih razmerah, kot vsi proizvajalci števcov v svetu, kjer je pomemben pokazatelj uspešnosti tržišče.«

A. Boc

Iskra

Iskra ZORIN, o.sub.o
CAOP, b.o.

Trg revolucije 3
61000 Ljubljana
(Brijona Krajnc)
Tel. 213-213 int. 3474

V februarju in marcu organiziramo ciklus tečajev s področja izobraževanja dela na osebnih računalnikih (PC), in sicer:

23. 02. 1988: ZAČETNI TEČAJ ZA UPORABO OSEBNEGA RAČUNALNIKA (PC)

- predstavitev strojne opreme in tipkovnice, pravilna uporaba računalnika, predstavitev in možnosti uporabe operacijskega sistema (MS-DOS);
- čas trajanja: od 8. do 14. ure;
- cena: 43.000 din

24. 02. do 26. 02. 1988: WORDSTAR 3.40, začetni

- zagon programa; vnašanje, popravljanje ter brisanje besedil; oblikovanje besedil z bloki ter na zaslonu;
- čas trajanja: 3 dni od 8.15 do 13.15. ure;
- predpogoj: obiskovanje uvodnega tečaja;
- cena: 127.000 din

29. 02. do 02. 03. 1988: d'BASE III plus, asistent

- oblikovanje, listanje in popravljanje baze; oblikovanje formatov; oblikovanje poročil in izpisov; oblikovanje izpisa za nalepke in ovojnice; določitev okolja in delo z večimi datotekami istočasno;
- čas trajanja: 3 dni od 9. do 13. ure;
- predpogoj: obiskovanje uvodnega tečaja;
- cena: 127.000 din

03. 03. in 04. 03. 1988: SUPER PROJECT PLUS

- predstavitev dela s paketom »Super Project Plus«
- primeri načrtovanja in spremljanja projektov s SPJ +
- čas trajanja: 2 dni od 8.15. do 13. ure;
- predpogoj: poznavanje tehnike mrežnega planiranja in vodenja projektov ali udeležba na tečaju: »Računalniško vodenje projektov« (01. in 02. 03. 1988 na CAOP);
- cena: 127.000 din

07. 03. do 09. 03. 1988: LOTUS 1-2-3, uvod

- vnos števil, formul, teksta in oblikovanje razpredelnic; delo z ukazi v programu; računanje, iskanje vnešenih podatkov, naslavljanje celic in področij, vnašanje naslovov, ukazi za razpredelnico, področja, kopiranje, premikanje, datoteke, grafikone in tiskanje;
- čas trajanja: 3 dni od 8.15 do 13.15 ure
- predpogoj: obiskovanje uvodnega tečaja;
- cena: 127.000 din

10. 03. in 11. 03. 1988: SUPER PROJECT PLUS

- vsebino, pogoje in cene glej zgoraj (03. in 04. 03. 1988)
- Prijave na tečaje: pisмено ali po telefonu na zgornji naslov. Tečaji bodo v PPC Iskra, Trg revolucije 3, Učilnica K 1, Ljubljana.

V Keramiki le še petina starega programa

Od proizvodnje varistorjev in senzorjev temperature bo stegenska Tovarna tehnične keramike letos iztržila kar 80% celotnega prihodka.

Nekaj manj kot dve leti je tega, kar je Keramika, ki deluje v okviru Elementov, zaključila večjo investicijo. Osnovni namen te naložbe je bil predvsem ta, da se s treh oz. štirih proizvodnih lokacij in iz šestih skladišč preselijo na eno, zlasti pa, da se končno le preusmerijo v nove, tudi finančno bolj zanimive programe.

Medtem ko so še leta 1981 delali keramične izdelke pretežno za potrebe drugih tovarn v DO Elementi, največja kupca sta bila šentjernejski Upori in žužemberški KEKO, je od takratnega proizvodnega programa ostala zdaj le še petina. Ta je sicer tehnološko zelo zahtevna in pomembna za Iskro, vendar za Keramiko neakumulativna.

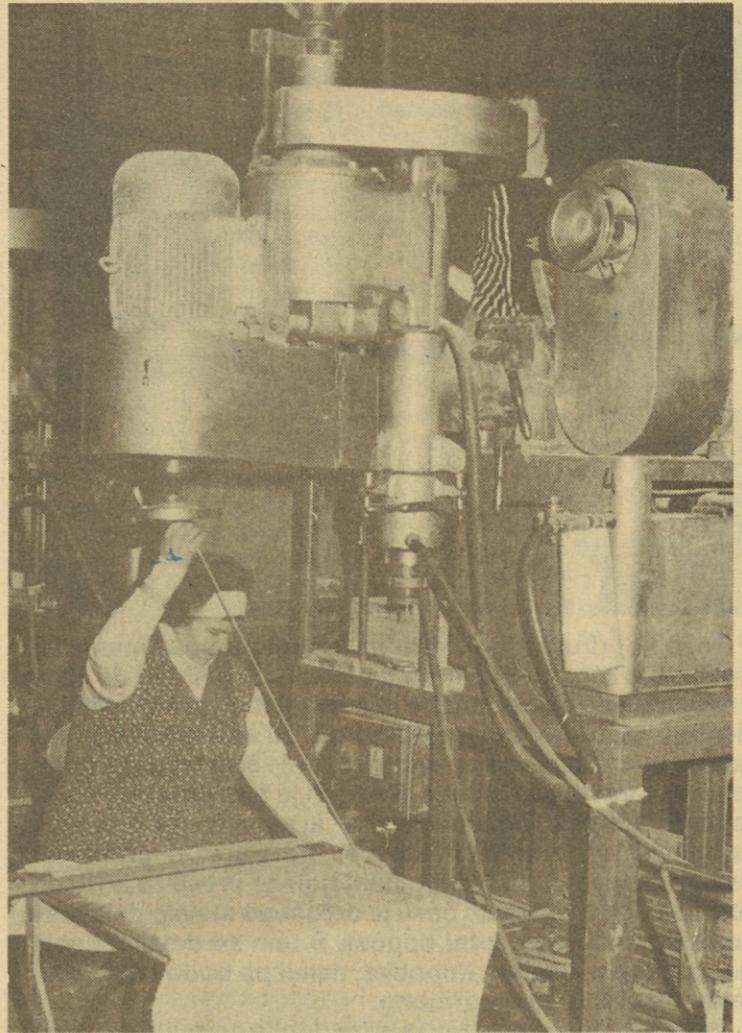
Direktor Keramike Otmar Zorn napoveduje, da bo tovarna letos izdelala približno 400 milijonov nosilcev za upore, kar bo 12% celotne realizacije, 80% bodo iztržili od sedanjih dveh nosilnih programov, to je od varistorjev in senzorjev temperature, preostanek pa so programi, ki jih imajo v rezervi, oz. so bolj dopolnilni.

Preusmeritev proizvodnje je Keramiki omogočila tudi to, da se je tudi sama podala na domače in tuje tržišče, kajti pred leti je bila skoraj izključno dobavitelj finalistom v Iskri.

»Računamo, da bomo dosegli letos med 8 in 10 milijoni mark prometa,« poudarja direktor Zorn, »v markah govorim zato, ker je to zaradi inflacije dinarja dosti boljši pokazatelj rezultatov. Tudi v letu 1988, podobno kot lani, bosta ostala proizvodnja varistorjev in senzorjev temperature nosilna programa Keramike. Varistor je tehnološko na izredno visoki ravni in je kot tak med tremi, štirimi najbolj izvozno zanimivimi izdelki iz DO Elementi. Pri posameznih izvedbah dosegamo celo boljšo kakovost kot Siemens in Thomson. Velike možnosti imamo tudi na domačem tržišču, na katerem pa smo tudi edini proizvajalci. S tem izdelkom načrtujemo letos približno 3 milijone mark realizacije.

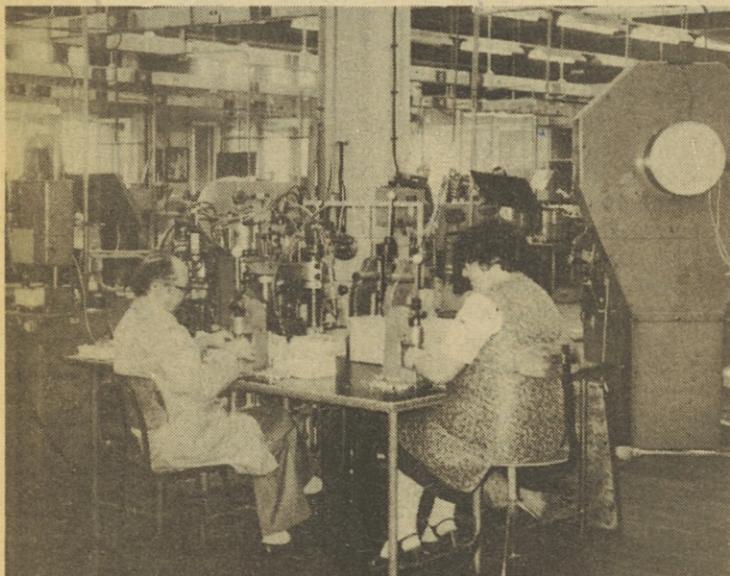
V zvezi z varistorjem bi dejal še to, da pripravljamo za različne porabnike tudi nekaj novih izvedb.

Drugi del te nove proizvodnje pa je senzor temperature, ki ga največ uporabljajo v železarnah in livarnah. Tudi s tem izdelkom smo edini proizvajalec v Jugoslaviji, na tujem pa imamo izredno hudo konkurenco. Z izvozom teh sond smo doslej uspeli na Bližnjem vzhodu, odpira pa se nam tudi že zahodnonemško tržišče. Od senzorjev temperature pričakujemo letos okoli 4 milijone mark prometa.«

Dr Vlečenje keramike v stegenski tovarni

HIPOT v Alžiriji in Indiji

Od prvega februarja so v šentjernejski Tovarni potenciometrov in hibridnih vezij na nekajmesečni specializaciji štirje alžirski strokovnjaki iz firme ENIE, ki ji bo HIPOT v tem letu dobavil opremo za proizvodnjo potenciometrov. Pogodbo v višini nekaj nad poldrugi milijon dolarjev so podpisali lansko pomlad, prva orodja za tovarno v Sidi bel Abbesu pa bodo iz Šentjerneja poslani že v nekaj tednih. Skupaj gre za približno 40 orodij in naprav ter seveda za prenos tehnologije.

Medtem pa so šentjernejski Iskraši podpisali podobno pogodbo tudi z neko indijsko tovarno, in sicer v višini 50:000 dolarjev, z drugo indijsko firmo pa se dogovarjajo o prodaji opreme za proizvodnjo potenciometrov v skoraj enaki vrednosti kot jo bodo izdelali za alžirski ENIE.

Dr

Za aktivnejši in učinkovitejši sindikat

Pred kratkim, natančneje, v soboto 30. januarja, je bila v Železnikih letna seja konference sindikata DO Iskra Elektromotorji. Zato smo naprosili predsednika Franca Hajnriharja, da bi nam povedal malce več o letni konferenci in sploh o delovanju sindikata v tej naši delovni organizaciji.

»Predvsem moram na prvem mestu poudariti, da mora, po mojem mišljenju, naš sindikat še tesneje sodelovati s poslovnimi organi naše delovne organizacije, saj so časi danes pač takšni, da nalagajo sindikatu mnogo pomembnejše naloge in odgovornosti kot doslej. Dalje menim, da sindikat nikakor ne more podpirati kakršnekoli anarhije, ki se včasih pojavi med članstvom, temveč samo tiste probleme in težave, za katere meni, da so upravičene in resnične, zlasti pa se strinjamo s stavkovnimi pravili, ki so jih pred kratkim sprejeli slovenski sindikati. Glede osebnih dohodkov menim, da bi bilo bolje njihovo sprotno, mesečno prilagajanje inflaciji in seveda poslovnim rezultatom, ker bi to povzročalo nedvomno manj problemov. Dalje menim, kot že veste, da bi bila v naši delovni organizaciji potrebna ena sama sindikalna organizacija in ne tri, kot jih imamo sedaj. To svojo zamisel zagovarjam predvsem zaradi racionalnosti in učinkovitosti sindikata. In končno, zdi se mi, da bi bilo pri nas potrebno neprimerno aktivneje organizirati mladinsko organizacijo, ki žal pri nas sploh ni aktivna, čeprav velja naša tovarna za sorazmerno mlad kolektiv glede starostne strukture.«

Na nedavni sindikalni konferenci ste ocenili delo vašega sindikata. In kakšna je bila ocena?

S konferenco smo zaključili prvo leto našega skupnega dela. Pregovor pravi, da je vsak začetek težak in prepričan sem, da so se udeleženci strinjali z mojo ugotovitvijo, da je bil tudi naš začetek precej negotov in poln raznih vprašanj. Že na začetku je nastalo vprašanje, kako organizirati sindikat v naši novi enoviti delovni organizaciji. Zastavljalo se je temeljno vprašanje, ali povečati pristojnosti in predvsem oživiti delo posameznih sindikalnih skupin, ali pa še naprej delovati v okviru posameznih lokacij in organizirati osnovne organizacije. Izbrali smo za dane razmere lažjo pot, ki je bila bližja preteklemu načinu dela. Način organiziranja, ki smo si ga izbrali, je bil torej na začetku lažji, vendar hkrati v ničemer ni prispeval k temu, da bi se približali prek sindikalnih skupin delavcu.

Problemi se tako v sindikalni konferenci izražajo kot odraz lokacije, ne pa kot odraz določenega dela delavcev, oz. dela proizvodnega procesa. Način organizacije, ki smo si ga izbrali, torej ne pospešuje procesa združevanja delavcev z različnih lokacij, kar nam je prav v tej fazi reorganizacije tako potrebno. Praksa dosedanjega delovanja nam je tudi pokazala, da nam ni jasna pristojnost posameznih osnovnih organizacij v odnosu do konference. Večkrat se nam dogaja, da so si sklepi posameznih osnovnih organizacij v nasprotju s sklepi konference (počitniške zmogljivosti). Pojavljajo pa se tudi problemi, da posamezne osnovne organizacije do istega problema zavzemajo različna stališča (dan žena, občni zbori, zdravljenje v toplih). Različna stališča sicer niso slaba, če

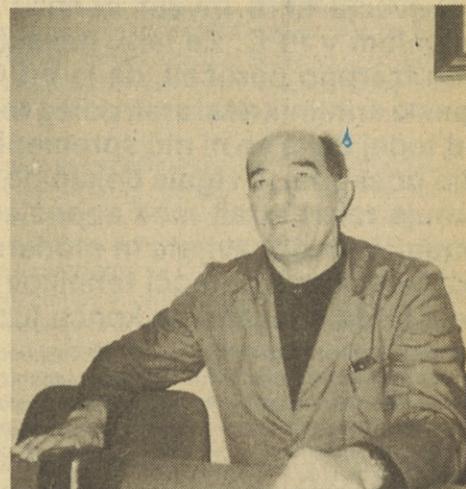
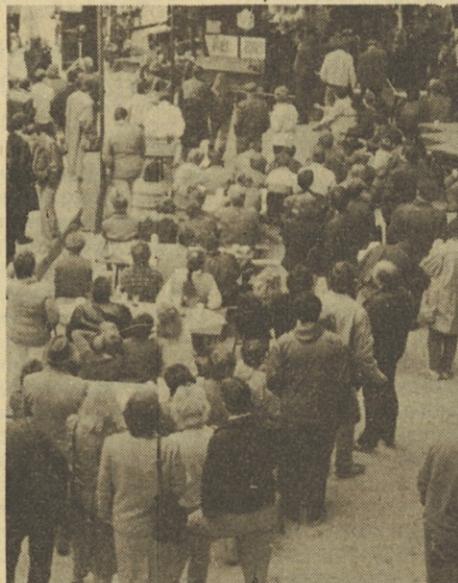
najdemo na ta način boljše poti za reševanje problemov. Če pa vsaka skupina vztraja pri svojih stališčih in ne prizna boljše rešitve druge skupine, potem to povečuje napetost med posameznimi skupinami, hkrati pa bistveno poslabšuje možnost realizacije sklepov (toplice, počitniške zmogljivosti).

Z referendumom smo se odločili za skupno vrečo. Vanjo smo združili vse, kar smo imeli, taka je bila namreč referendumska odločitev. Dokler ne znamo, oz. nimamo instrumentov, s katerimi bi ocenili, kdo iz posameznega dela delovnega procesa vanjo prispeva več, se moramo zavedati, da moramo iz vreče pač enako jemati, oz. ustvarjati enake razmere in možnosti za vse dele delovnega procesa. Ta misel je bila prisotna pri oblikovanju stališč pri najrazličnejših oblikah sindikalne pomoči. Z enako finančno podporo različna realizacija po posameznih osnovnih organizacijah ne bo moteča.

Ker s bili različni problemi, predvsem v odnosu do gospodarjenja, že nakazani na posameznih občnih zborih, sem mnenja, da jih tu ni treba ponavljati. Glede na nejasnost, oz. bistveno slabši položaj, v katerem smo se znašli po uveljavitvi intervencijskih ukrepov pa mislim, da znova opozorilo na kvaliteto naših izdelkov vsekakor ni odveč. Kvaliteta je rezultat našega dela vse od razvoja do trga.

V nekvalitetnih izdelkih se skrivajo vse naše napake. Zavedati se je treba, da kvaliteto prinese predvsem naše kvalitetno delo. Kvaliteta dela pa je že drug element, katerega si zaradi poenostavitve problema povsem drugače razlagamo in jih rešujemo z drugimi ukrepi in metodami.«

Seveda je vaša konferenca tudi sprejela programske usmeritve za letošnje leto.

Franc Hajnrihar

»Res je. Članom smo posredovali programske usmeritve za leto 1988 in jih strnili v sedem točk. Naj jih navedem tako, kot so bile posredovane in sprejete na konferenci sami:

V letu 1988 bo konferenca našega sindikata delovala po naslednjih programskih usmeritvah:

1. Koordinirala in usklajevala bo organizirano delovanje vseh treh osnovnih organizacij, ki so združene v sindikalni konferenci.

2. Sindikat bo aktivno sodeloval s strokovnimi delavci in samoupravnimi organi v procesih priprav interne samoupravne zakonodaje na podlagi sprememb Zakona o združenem delu in se vključeval v razprave okrog osnutka amandmajev k ustavi SFRJ.

3. Sindikat je po svoji funkciji nosilec razprav o gospodarjenju v DO, zato se bo vključeval v obravnavo periodičnih obračunov in zaključnega računa. Spremljal bo na vseh ravneh doseganje planskih zadolžitvev. Na osnovi enotnih informacij bo sindikat redno spremljal gibanje OD in predlagal samoupravnim organom potrebne spremembe za delitev čistega dohodka in sredstev za OD in skupno porabo.

4. Sindikat bo koordiniral stalno aktivnost pri reševanju stanovanjske problematike, družbeni prehrani, zavzemal se bo za cenejša letovanja, širitev enotnih počitniških zmogljivosti, pozornost bo posvetil rekreaciji in kulturnim dobrinam.

5. Organizator vsakoletnega Iskrinega slavlja ob dnevu Iskre bo v letu 1988 naša delovna organizacija. Prizadevali si bomo, da bo ta velika slavnostna prireditev uspešna.

6. Spodbujali bomo informiranost, izobraževanje strokovnega kadra, skrbeli za oblikovanje in izvajanje enotne politike delegacij v SIS in DPS. Posebno pozornost pa bomo letos posvetili volitvam v družbenopolitične skupnosti.

7. Na osnovi današnje razprave bo konferenca sindikata na svoji prvi redni seji eventualno dopolnila, oz. spremenila navedeni program in ga sprejela.«

D. Ž.

Dvigala naša vsakdanja

Največja skrb Invest servisa velja trenutno dvigalom v PPC. Že lani, nekako ob tem času, smo izčrpno poročali, da je pri njih elektromehanski krmilnik zastarel, poleg tega še izrabljen. Od tedaj dalje se ni nič spremenilo vzlic servisnim posegom. Dvigala delajo po svoje, to pa že vzbujajo rahel strah med zaposlenimi. Od srede januarja jih obnavljata in modernizirata švicarska tehnika ob pomoči tehnikov Invest servisa. Dela bodo končana ob koncu junija.

No ja, v globino še ni zgrmel noben! Pa saj tudi ne more, ker imajo dvigala avtomatično blokirano napravo za vsako nadstropje posebej. Vlečne jeklene vrvi — tako pravijo strokovnjaki — so tako dobre, da bodo vzdržale še najmanj deset let. Naš strah je torej odveč.

Drugo je avtomatika. Ta že zdavnaj ne deluje zanesljivo. Zgodi se, da signalizacija dvigala »ne prime« in osebno dvigalo, polno naših sodelavcev, se zapelje mirno v 13. nadstropje, kot da nihče ne bi pritisnil na vmesna nadstropja. Skratka, ne ustavi se. Včasih se tudi ustavi prav vmes med nadstropjema. V tem primeru je hitra pomoč prek tehnične mize nujna, toda čakajočim v dvigalu se minute spremene v ure in medtem rahlo pobledijo.

Uradno zagrebško servisno podjetje David Pajić očitno ni bilo doraslo elektromehanski tehniki švicarskega podjetja Schindler, čeprav se je večkrat lotilo popravila. Še največ je prispeval Martin Pavličič iz Invest servisa, ki je redno vzdrževal dvigala, čudežev pa tudi on ni mogel narediti. Od 18. januarja sta pri nas dva švicarska tehnika, ki bosta opravila obnovo in modernizacijo skupaj z dvema tehnikoma Invest servisa. Z deli za obnovo bi morali pričeti že zdavnaj, toda prej sta montirala dvigala v zagrebški vojni bolnici — zagrebškemu novemu kliničnemu centru — zato so se dela zavlekla.

Ves potreben tehnični material, seveda nabavljen za devize, je v PPC. Obnova z modernizacijo bo veljala skupaj 750 tisoč švicarskih frankov. Dela bodo obsegala, grobo povedano, prenovno krmilnika iz elektromehanskega na elektronski sistem. S tem bodo dvigala pridobila možnost še drugega programiranja, povedano v žargonu tehnikov: režim polnjenja in praznjenja poslovne stavbe med 1/2 7. in 8. s pospešeno vožnjo navzgor in non-stop obratovanjem navzdol, od 14. do 17. pa v obratni smeri.

Nasploh se bo povečala zanesljivost obratovanja, ker pri krmiljih ne bo več mehanskih delov. Spremenila se bodo tudi navitja generatorjev. To pa pomeni krajši čas prehoda od postaje do postaje, ali z drugimi besedami: povečala se bo zmogljivost delovanja za približno

20%. Spremembe bodo deležni tudi mehanizmi za zapiranje vrat. Montirali bodo najnovejši tehnični sistem, ki ga uveljavlja Schindler. Tako tudi tod ne bo več zastojev.

Sodelovanje med švicarskimi in našimi tehniki je zgledno, naši so bili celo pohvaljeni. Skupina štirih se bo občasno povečala celo na deset sodelavcev zaradi dvigovanj bremen. Generatorje bo namreč treba spustiti z višine v kletni prostor, ker jih bodo dali previti. Za to bodo izdelali posebne police, ker so posamezni deli težki tudi po eno tono in več.

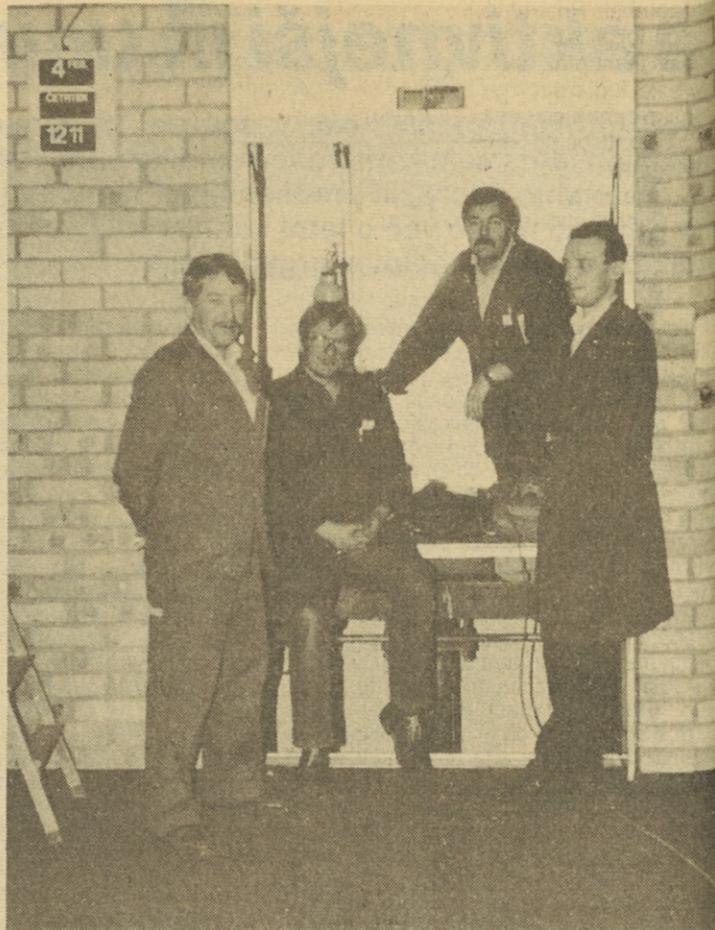
Sedaj preurejajo tovarno dvigalo, ali simpleks, da bodo z njim lahko prevažali tovore. Zatem pridejo na vrsto tri osebna dvigala, ali tripleks. Drugo za drugim. Vsakič bo v obratovanju dvoje dvigal, eno pa bo stalo.

Zanimivo je, da dvigala delujejo tudi v času, ko zmanjka električne energije iz omrežja. V takšnih primerih se avtomatično vključi agregat in zasilno napaja približno še eno tretjino dela stolpnice; med drugim tudi računski center in telefonsko centralo. Če koga zanima s tehnične plati, kaj je z računskim centrom med zagonom agregata, ki se zakasni za nekaj trenutkov, potem lahko zagotovimo, da so za to predvideni akumulatorji, to je naprava za brezprekinitveno napajanje, tako imenovani razsmernik, ki z enosmerne napetosti pridobi izmenično.

Nadzor nad izvajanjem del izvršuje inženiring Invest servisa pod vodstvom Arnolda Krapše, praktična dela pa vodi Jože Krušič, strojni tehnik, vodja vzdrževanja enote PPC in lokacij, ki je tudi posredoval te podatke.

Homatije z dvigali lahko pričakujemo še mesec dni, potem se bo promet postopno izboljševal s prenovno enega dvigala za drugim. Vsa dela pa bodo gotova, kot smo že omenili, do konca junija. Na vprašanje, če se lahko kaj zatakne, je švicarski tehnik Johann Haas iz Freiburga odgovoril v imenu obeh: »Das kann nicht sein, das ganze Material ist da.«

Marjan Kralj

Skupina, ki obnavlja naša dvigala. Od leve proti desni. Johann Haas, Jure Breskvar, Mihajlo Bobalj in Stane Zdešar (foto. M. Kralj)

Iskra

Iskra — Zavod za organizacijo in informatiko ZORIN o.sub.o.

Trg revolucije 3, Ljubljana

Delavski svet delovne organizacije objavlja dela in naloge

Individualnega poslovnega organa — direktorja DO ZORIN

Pogoji:

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom in družbenim dogovorom, morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- da imajo visoko strokovno izobrazbo,
- da imajo najmanj 4 leta delovnih izkušenj na področju dejavnosti, ki jo opravlja delovna organizacija,
- da imajo poslovne, organizacijske in vodstvene sposobnosti,
- da obvladajo najmanj enega izmed tistih tujih jezikov, brez znanja katerega bi težko opravljali svojo funkcijo,
- da imajo moralne in družbeno-politične vrednote.

Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta.

Pismene prijave z dokazili o zahtevanih pogojih predložite v roku 15. dni, po objavi razpisa »Komisiji za razpis in imenovanje individualnega poslovnega organa ISKRA ZORIN, Trg revolucije 3, Etaža 16-M, 61000 Ljubljana.«

Delavski svet DO ISKRA ZORIN bo o izbiri kandidatov in o imenovanju obvestil vse, ki bodo kandidirali, v enem mesecu po izteku razpisnega roka.

Drugi o nas

• Zagrebški Privredni vjesnik piše, da so predstavniki Iskre Comnerce podpisali s čehoslovaško firmo »Kovo« pogodbo o projektiranju, dobavi in montaži Iskrine telekomunikacijske opreme za NHGK iz Opatovca kot tudi o strokovnem usposabljanju kadrov. Gre za digitalno telefonsko centralo z vsemi napravami sistema SI 2000/124 z zmogljivostjo osemstisoč priključkov. Vrednost pogodbe je 5,3 milijona klirskih dolarjev.

• Delo je poročalo, da sta DO Iskra Telematika in PTT podjetje iz Pristine sklenila sporazum o dolgoročnem poslovno-tehničnem sodelovanju na področju elektronike. Po tem sporazumu bodo v prostorih prištinske poštne organizacije odprli tako imenovani software center, v katerem bo v prvi fazi 30 strokovnjakov z vso potrebno tehnično opremo. Sodelovali bodo pri razvoju in izdelavi programske opreme za Iskrine telefonske centrale SI 2000, ki so jo razvili v Telematiki. Polovico denarja za novi center bodo dobili iz sklada za nerazvite, 32 odstotkov bo delež Telematike, 18 odstotkov pa bo zagotovila prištinska pošta.

• Številni časopisi so objavili informacijo o obisku delegacije LR Kitajske v Sloveniji in Iskri. Ljubljanski Dnevnik v zvezi s tem piše, da je obisk nakazal obilo možnosti za slovensko združeno delo na kitajskem tržišču. Delegacija, ki jo je vodil predsednik državnega komiteja za ekonomijo, je bila na pogovorih v slovenskem Izvršnem svetu in Iskri, nato pa so se kitajski gospodarstveniki v Lesnini sešli z direktorji članic konzorcija slovenskega združenega dela za gospodarsko sodelovanje s Kitajsko, med katerimi je tudi Iskra.

• Koprške Primorske novice pišejo o pomembnem uspehu novogoriške Iskre. Ta organizacija je namreč izdelala tandem generator, ki bo skupaj z akumulatorjem z električno energijo napajal vagon naših železnic. Jugoslovanske železnice so doslej te izdelke kupovale za dragocene devize. Tudi sicer je bilo lansko leto za Iskro-Avtoelektriko uspešno. Pričeli so z gradnjo novih prostorov Inštituta za avtoelektriko (z deli bodo končali letos), odprli so nove proizvodne prostore za proizvodnjo alternatorjev in elektronskih sklopov, prejeli plaketo JLA za kakovost in vrsto drugih odličij. Dosegli so tudi izvozni cilj, ki so si ga zastavili z letnim načrtom, saj so tujim kupcem prodali za načrtovanih 22 milijonov dolarjev izdelkov.

• Precej časopisov je objavilo informacijo o novem sodelovanju kostonjeviške Iskre z japonskimi partnerji. Ta temeljna organizacija je

namreč pred kratkim z japonsko firmo Minolta podpisala pogodbo o kooperacijskem sodelovanju pri proizvodnji elektronskih naprav za avtomatizacijo pisarniškega dela. V okviru te kooperacije so že sestavili 134 kopirnih strojev, ki so jih že začeli plasirati na jugoslovanski trg. Stroji stanejo od 6 do 20 milijonov dinarjev. Za sedaj lahko ponudijo štiri tipe teh strojev. Letos bodo izbirno strojev še razširili, trgu pa bodo ponudili 800 do 1000 kopirnih strojev Minolta. Sicer so v kostonjeviškem tozdu lani dobro poslovali, saj so izpolnili vse proizvodne načrte. Dobro so se uveljavili na zunanjem trgu, kjer je izvoz skoraj presegel milijon dolarjev.

• Tudi žužemberška Iskra se uspešno vključuje v mednarodno delitev dela. Tako Delo in nekateri drugi časopisi pišejo, da je Tovarna keramičnih kondenzatorjev podpisala s sovjetskim ministrstvom za elektroniko dolgoročno pogodbo o dobavi Iskrine tehnološke opreme večplastnih keramičnih kondenzatorjev. Opremo bodo vgradili v tovarne keramičnih kondenzatorjev v Leningradu, Vitepsku in Pskovu. Vrednost naročila, ki bo izpolnjeno do leta 1990, je 4,5 milijona dolarjev. Pogodba, ki sta jo podpisala direktor Iskrinega tozda Keko Dušan Lavrič in direktor sovjetskega uvoznega podjetja Inelma Tehnopromimport Valerij Petrovič Popov, pomeni potrditev dolgoročnega sodelovanja med Iskro in sovjetskim partnerjem, ki se je začelo leta 1986.

• V januarju je sarajevsko Oslobođenje pripravilo med slovenskimi gospodarstveniki anketo o težavah v zvezi s sprejemanjem letošnje resolucije. Predsednik poslovnega odbora SOZD Iskra Franc Šifkovič je v zvezi s tem dejal, da Iskra, ki načrtuje 300 milijonov dolarjev izvoza, ne more poslovati po sedanjem režimu, še posebej pa ne brez kakršnegakoli režima, kot je bil trenutni takratni položaj. »Bolj kot dejstvo, da resolucija ni sprejeta, Iskro moti to, ker niso znani pogoji za devizno, odnosno zunanjetrgovinsko poslovanje«, je takrat med drugim dejal predsednik Šifkovič.

• Nekateri časopisi so pisali tudi o uspehih »ameriške linije« v Spodnji Idriji. Tako imenovana ameriška linija v Iskri Rotomatiki bo kmalu opremljena tako, da bodo njeni stroji optimalno izkoriščeni in da bo na njej mogoče v dveh izmenah izdelati dvatisoč kompresorskih motorjev na dan. Linijo, s pomočjo katere je Rotomatika lani iztržila 3 milijone dolarjev, naj bi dopolnili z numerično krmiljenimi stroji, hkrati pa naj bi odpravili tudi nekaj ozkih grl.

Zanimivosti

Perpetuum mobile

V ameriškem patentnem uradu sprejmejo vsako leto približno 100 prijav za podelitev patenta za iznajdbo perpetuum mobila (to je stroja, ki bi trajno opravljalo delo, ne da bi mu dovajali kakršnokoli energijo). Tak stroj tehnično ni mogoč. Patentni urad sicer sprejme prijavo, vendar vsakemu »izumitelju« pove, da lahko prijavo pristojbino v znesku 65 dolarjev prejme po končani zavrnilni. Od trdovratnih »iznajditeljev«, ki vztrajajo na prijavi, pa patentni urad zahteva predložitev modela, ki dejansko funkcionira. Pri tem vsi »izumitelji« perpetuum mobila kapitulirajo.

Posebna revija

Z imenom Maledicta, the International Journal of Verbal Aggression izhaja sedaj v Waukesha/Wisconsin v nerednih časovnih razmakih revija, ki se ukvarja samo s kletvicami, psovkami in zasramovanji. Izdajatelj revije je Reinhold Aman, ki zna preklinjati v 200 jezikih. Njegov cilj je, da zbere vse kletvice na svetu. Letna naročnina je samo deset dolarjev. Do sedaj je zbrala revija Maledicta 1.480 naročnikov. Naslovnica revije je 3000 let stara egipčanska hieroglifika nespo-

dobnost. Bodoče teme revije: peruanski žargon zločincev, kletvice nemških prostitutk, zasramovalne besede Indijancev Mojave, seksualne kletvice starokitajskih evnuhov, posebno »mastne« židovske psovke, madžarske opolzki, rimane turške kletvice, smrtni besedni dvoboj Eskimov, kot posebnost Orienta pa zasramovanje davnih prednikov.

Naslovi pa taki

Če v Italiji nisi dottore, ne pomeniš nič. Po drugi strani pa vsakogar naslavljajo z doktorjem. »Buona sera, dottore«, je običajen pozdrav natakara, ki sprejme neznanega gosta in pričakuje zaradi te vpljudnosti bogato napitnino. »Avanti, dottore!«, zakliče tudi čuvaj parkirišča, ki najde prazen parkirni prostor za neznanega voznika.

Na jugu Italije gredo še dlje. Tam so napravili iz doktorja profesorja. In vsak, ki se je v šoli učil geometrije, je gospod inženir. V Neaplju ni nič nenavadnega, če moške imenujejo cavaliere. V vsej Italiji naslavljajo petdesetletnike z opaznim trebuščkom s commendatore, čeprav je ta častni naslov rezerviran samo za tiste osebe, ki jih izbere predsednik republike.

Lekarnarji nekdanj in danes

Strokovnjaki že govore o prestrukturiranju lekarnarjev. Pred 40 leti so zdravniki še predpisovali zdravila, ki so jih lekarnarji v pretežni meri sami pripravljali. V primerih, ko niso znali razvozlati recepta, so imeli pri roki univerzalno in popolnoma neškodljivo tinkturo ali mazilo. Danes je treba v lekarnah pripraviti le še 5% zdravil. Farmaceutvska industrija oskrbuje lekarno z vsemi zdravili v originalni embalaži. Danes je v Zahodni Nemčiji 12 tisoč apotekarjev, ki bolj ali manj le igrajo vlogo akademsko izobraženega odpiralca predalov in v manjših lekarnah tudi blagajnika.

Vzroki za ločitev

V Ameriki so vzroki za ločitev kaj nenavadni. Neka žena se je ločila, ker mož ni upošteval njenih nasvetov pri vožnji z avtomobilom, nasprotno pa ji je dajal vedno nove nasvete pri delu s šivalnim strojem. V Chicagu je neka energična »krotilka« živali vselej zahtevala od moža, ki se je prepozno vrnil domov, da skače čez avtomobilske gume in s tem dokaže, da ni pijan. Najtežjo duševno krutost pa je dokazala

na sodišču mlada žena. Njen mož, ljubitelj kriminalnega čtiva, je užival v tem, da je na naslovnih strani kriminalne zgodbe napisal storilca in jo s tem prikrajšal za napeto branje.

Zbral, prevedel in priredil Marjan Kralj

Klub štipendistov Iskre Kibernetike

Vabilo

Klub štipendistov Iskre Kibernetike obvešča, da bo 18. februarja ob 19. uri sestanek štipendistov v prenovljeni delavski restavraciji Iskre Kibernetike.

Vljudno vabljeni!

Naših štirideset let

Piše:
Dušan Željeznov

Naš sogovornik Vladimir Logar

Osnovna izhodišča za oblikovanje sprememb organizacije v združenem podjetju

Izhajajoč iz tržnega sistema gospodarstva in s tem iz zahteve gospodarske reforme po visoki produktivnosti in vključevanju v mednarodno delitev dela, ki terja tej zahtevi adekvatno organizacijo podjetja, so bila pri oblikovanju organizacije podjetja upoštevana naslednja osnovna izhodišča:

— Organizacija podjetja mora biti oblikovana tako, da bo ustvarjen učinkovit organizem, v katerem se bodo posamezne dejavnosti, oz. temeljne poslovne funkcije dopolnjevale v koordiniranem komunikacijskem sistemu, z jasno opredeljeno odgovornostjo in razmejenimi pristojnostmi v procesu vodenja in odločanja. Organizacija funkcij zato ne more temeljiti na hierarhičnih odnosih istovrstnih dejavnosti, temveč na logični in funkcionalni razmejivosti delovnih področij.

— Z organizacijo podjetja morajo biti ustvarjeni pogoji za razvijanje samoupravnega sistema, tako na ravni podjetja, kot v delih podjetja. Samoupravljanje pa mora biti organizirano tako, da predstavlja notranje integriran, usklajen in racionalen družbeni organizem. O odločitvah se je treba predhodno razgovarjati na najbolj demokratičen način, sprejemati jih je treba na tistih ravneh podjetja, ki so s stališča gospodarjenja najbolj racionalne, pri čemer pa je treba odločitve dosledno izvajati.

— Pri organizaciji je treba vse skozi zasledovati, da so nosilci upravljanja delovni ljudje, ki pa določene funkcije upravljanja preneso na organe upravljanja.

— Vzpostaviti je potrebno neposreden vpliv tržišča na proiz-

vodnjo in obratno. S tem se ustvarjajo pogoji, da organizacije hitreje osvoje tržni koncept proizvodnje in zagotove hitreje prilagajanje proizvodnje tržnim zahtevam; hkrati pa se uveljavi neposredna odgovornost organizacij za prodajo svojih izdelkov.

— Podjetje mora postati sposobno določati dolgoročne cilje poslovne politike in biti sposoben, da na proizvodno-ekonomsko učinkovit način razvija zdravo gospodarsko rast temeljnih enot podjetja in v okviru ekonomskih interesov razvija oblike združevanja sredstev, ki mora v poslovnem pogledu uveljaviti vse prednosti združenega dela in koncentracije sredstev.

— Podjetje mora v skladu s svojo ekonomsko močjo razvijati oblike znanstveno-raziskovalnega dela, ki naj bo usmerjeno v zagotovitev hitrejšega tehničnega napredka, višje ravni kvalitete in racionalizacije proizvodnje.

— Proces odločanja mora biti enoten in mora potekati v logičnih fazah od strokovne analize do oblikovanja končnega predloga, ki mora temeljiti na strokovno proučenih osnovah in strokovni odgovornosti. Pristojnosti odločanja se razmeje med samoupravnimi organi podjetja in organizacij ter v okviru pooblastil med generalnim direktorjem in direktorji organizacij.

— Uprava podjetja naj razvija v svojem sestavu predvsem strokovne dejavnosti, ki jih morajo opravljati izkušeni in sposobni kadri. Temeljna naloga uprave podjetja mora postati pripravlanje temeljnih poslovnih odločitev dolgoročnejšega značaja, ki mora nakazovati poslovno usmerjenost podjetja, koordinirati interese njegovih organizacijskih enot in zagotavljati napredek podjetja kot celote. Organi uprave morajo zato imeti izključno strokovni značaj in svojo dejavnost opravljajo kot svetovalno funkcijo. Strokovni sodelavci uprave podjetja so svetovalci generalnega direktorja.

— Strokovne dejavnosti uprave podjetja se organizirajo za posamezna strokovna področja. Imajo svetovalni značaj in nimajo pristojnosti neposrednega odločanja. Strokovna področja nimajo operativnih služb (razen tistih, ki so nujne za njihovo funkcioniranje), ki imajo same po sebi tendenco širjenja in postopno postajajo same sebi namen.

— Temeljne poslovne odločitve naj pripravlja in predlaga samoupravnim organom podjetja generalni direktor združenega podjetja s tem, da jih predhodno sprejme in odobri kolektivni strokovni in izvršilni organ združenega podjetja, ki ga sestavljajo najodgovornejši delavci v podjetju. Generalni direktor in člani tega izvršilnega organa so osebno odgovorni za predloge. Prav tako pa so osebno odgovorni za izvajanje sprejetih poslovnih odločitev s strani samoupravnih organov.

— Težišče izvajanja poslovne politike je v organizacijah, ki postanejo z združitvijo dosedanjih tovarn proizvodno in ekonomsko močnejši deli podjetja. S tem se zmanjša število organizacij in lahko zagotovi učinkovitejšo komuniciranje in koordinacija razvoja organizacij in podjetja kot celote. Organizacije — panoge postanejo dohodkovni centri, ki samostojno razpolagajo s sredstvi.

— Tovarne, oz. obrati se združujejo v organizacije — panoge po tehnoloških, tržnih, razvojnih in regionalnih sorodnostih.

— Za zagotovitev celovitosti delovnega procesa na relaciji razvoj — proizvodnja — prodaja je potrebno v okviru poslovne pristojnosti panoge vključiti tudi razvoj izdelkov. S tem se oblikuje enoten interes teh dejavnosti v okviru organizacije in poveča pristojnost in tudi odgovornost vodstva organizacije

za kompleksne rezultate organizacije.

— Določene dejavnosti, za katere je z vidika učinkovitejšega poslovanja, ekonomičnosti ter enotnega nastopa podjetja smiselno, da so skupne, se organizirajo kot servisne dejavnosti, ki opravljajo svoje storitve za potrebe organizacij. Servisne službe se organizirajo kot delovne enote podjetja.

— Organizacija na ravni Združenega podjetja, kot tudi v organizacijah mora v konkretizaciji biti tako izdelana, da zagotavlja možnost ugotavljanja osebne odgovornosti vodilnih, vodstvenih in ostalih delavcev.

— Ustvariti pogoje za razvijanje integracijskih procesov, s tem, da se zbudi interes kolektiva za združevanje sredstev, za tehnično delitev dela, tehnološko izpopolnjevanje proizvodnje, avtomatizacijo in dolgoročno orientacijo pri poslovnih odločitvah.

Iskra SOZD elektrokovinske industrije, n.sol.o.
Izobraževalni center SOZD Iskra
61001 Ljubljana, Trg revolucije 3

razpisuje strokovno izpopolnjevanje na temo:

Osnove kakovosti in statistične metode — kontrolna tehnologija I.

v času od 2. 3. do 4. 3. 1988 in od 9. 3. do 11. 3. 1988

Izobraževalni center SOZD Iskra je v okviru programa izobraževanja na področju kakovosti, v sodelovanju s kolegijem področja kakovosti pripravil program izobraževanja za kontrolne tehnologije. Razpisani seminar je lahko samostojen in v tem primeru obsega temeljno gradivo za različne profile delavcev, ki morajo poznati osnove in statistične metode. Razpisani seminar je hkrati tudi uvod v seminarje o zanesljivosti. Zaradi izredne zgoščenosti gradiva smo seminar razdelili na dva dela (po 3 dni), ki tvorita celoto.

V okviru ciklusa 4 seminarjev za kontrolne tehnologije so osnove kakovosti in statistične metode prvi uvodni in obvezni seminar. Vsak kontrolni tehnolog mora še posebno pred seminarjem »izdelovanje kontrolne tehnologije« uspešno zaključiti tudi razpisane.

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM:

1. načela kakovostne proizvodnje
2. načela koordiniranja
3. osnove in uporaba statističnih metod
4. prevzemanje z vzorčenjem
5. osnove teorije statističnega ocenjevanja
6. zahtevnejše statistične metode
7. uporaba software paketa za statistične analize

ČAS IN KRAJ: s programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli 2. 3. 1988 ob 9. Lokacijo izvajanja seminarja vam bomo sporočili naknadno. Zaključek seminarja bo dne 11. 3. 1988 predvidoma ob 14. uri.

VODJA PROGRAMA: Lotar Kozina, dipl. ing., SOZD Iskra DSSS, Ljubljana

PRIJAVE: prijavnice pošljite najpozneje do 24. 2. 1988 na naslov: SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XII. Podrobnejše informacije o vsebini seminarja dobite v Izobraževalnem centru SOZD Iskra na tel. št.: (061) 222-212.

Metodu Pircu

Odšel je tiho, skromno, vendar pokončno, kljub težki bolečini. In mi smo obnemeli. Vsak zase je premišljeval o poznanstvu z njim. Bil je skromen, delaven in dober.

Njegovo dolgo življenjsko pot, imel je 91 let, je zaznamovala izredno bogata in vsestranska aktivnost. V predvojni Jugoslaviji je bil dolga leta oficir in poveljnik vojne ladje, kasneje aktivni udeleženec NOV.

V času službovanja v vojni mornarici kraljevine Jugoslavije je diplomiral za inženirja elektrotehniko v Parizu, saj je bil vedno na mestih, ki so zahtevala znanje različnih tehnik. Več let je bil poveljnik službe zvez. Vojaška služba kot taka ga ni preveč veselila, njegova ljubezen je veljala tehniškim službam. Tudi po upokojitvi mu tehniška žilica ni dala miru, tako da se je leta 1954 zaposlil v Iskri, in kot je dejal je bil prvič v življenju resnično zadovoljen.

Znašel se je pred novim sklopom do tedaj neobdelanih nalog — standardizacijo. Ko je namreč na pobudo vodje razvoja prevzel delo v Iskri, je skozi svoje vsakdanje delo čedalje bolj spoznaval pomen standardizacije ter že kmalu dosegel na tem področju vrsto pomembnih uspehov. Upravičeno ga imamo za starostno slovenskih in jugoslovanskih standardizerjev.

Pred leti je sam takole pojasnil pojem standardizacije, poudarjajoč, da jo je težko opredeliti v nekaj besedah, brez širše obrazložitve: »Standardizacija je sredstvo za doseg urejenosti na področju medsebojnega sporazumevanja ljudi — najprej enostavnega s pomočjo govorice, pisanja itd., nato kompleksnejšega. To se pri stalnem razvoju medčloveške-

ga sožitja razvije v mogočen pojem ureditve, sporazumevanja in označevanja pojmov z nemenom poenotenja ter izboljševanja kvalitete v nacionalnem ter mednarodnem okviru. Standardizacija v najširšem pomenu pa je stara toliko kot človeški rod. V novejšem času je dobila največji pomen pri razvoju industrije in si brez nje ni mogoče zamisliti delovanja na številnih področjih raziskovanja ter izboljševanja izdelkov glede kakovosti, cenenosti, izmenljivosti itd. Predvsem je to izrednega pomena pri mednarodni delitvi dela.«

Ob pričetku dela na področju standardizacije je v tovarni obiskoval vsa delovna mesta v proizvodnji, da bi videl, kje so težave. Kmalu je ugotovil, da je potreben večji red predvsem pri naročanju materialov in sestavnih delov. Tako so namesto s prvotnih približno 220 vrst kvalitet orodnih jekel prešli na 22. Po obisku strokovnjakov iz drugih slovenskih podjetij je bilo dogovorjeno, da bo treba izdelati tipizacijo jekel za celotno slovensko črno metalurgijo. Temu so se kasneje pridružili tudi ostali jugoslovanski proizvajalci.

Standardizacijo so v Iskri pozneje združili z dokumentacijo. Vse to je vzbudilo zanimanje takratne Industrijske in nato novoustanovljene Gospodarske zbornice Slovenije ter ustreznih hrvatskih ustanov.

Ko je Metod Pirc postal predsednik komisije za standardizacijo pri GZS, je storil vse, da bi združil čimveč podjetij in ustanov v skupno delo na področju standardizacije. Pri tem je od samega začetka uskladijal svoje delo z Jugoslovanskim zavodom za standardizacijo v Beogradu. Ta mu je bil v precejšnji pomoč. Od 1962 do 1970 leta je bil član Izvršilnega odbora Jugoslovanskega elektrotehniškega komiteja. Uspešno sodelovanje se je kasneje razširilo na mednarodne organizacije ISO, IEC, CEE idr. Za svoje delo je prejel številna priznanja.

Tudi v času ponovne upokojitve ni miroval. Redno je prevajal francosko in drugo strokovno literaturo.

Seveda je bilo tudi na njegovi življenjski poti obilo ovir in težav, kar pa je povsem naravno, predvsem pri vsaki na novo uvedeni dejavnosti. Vendar je vedno vztrajal in tudi uspel. Velikokrat je poudarjal, da gre zasluga za to njegovi družini, prijateljem in sodelavcem in da mu zato nobeno delo ni pretežko. Občutek, da je potreben drugim, ga je osrečeval. Plemenit, nesebičen, ponosen človek in velik rodoljub je bil.

Metod, hvala Ti za vselej!
Sodelavci in prijatelji

Iskra

Iskra — SOZD elektrokovinske Industrije

MIDEM

STROKOVNO DRUŠTVO ZA MIKROELEKTRONIKO, ELEKTRONSKE SESTAVNE DELE IN MATERIALE

61000 LJUBLJANA, Titova 50

ISKRA — SOZD elektrokovinske industrije in Strokovno društvo za mikroelektroniko, elektronske sestavne dele in materiale — MIDEM vas vabita na dvodnevni seminar firme AMTEST iz Anglije o površinski montaži elektonskih elementov, ki bo

v torek, 23. februarja in sredo 24. februarja 1988 v veliki dvorani SOZD Iskra, Trg revolucije 3, Ljubljana

Predaval bo gospod Richard Booth — produktni vodja sistemov za površinsko montažo. Predavanje, ki ga bodo spremljali barvni diapozitivi in video posnetki, bo v angleščini.

PROGRAM

1. DAN — 23. FEBRUAR 1988

9.00 — Splošna predstavitev

9.15 — Predstavitev površinske montaže

- zakaj SMT?
- lastnosti in prednosti
- tržni trendi v Evropi, Ameriki in na Japonskem

10.00 Materiali

- komponente in njihova priprava
- vključno testiranje, oblikovanje priključkov in kositrenje
- ploščice tiskanih vezij in njihova priprava

11.15 — Odmor

11.30 — Proizvodni procesi

- montaža z valnim spajkanjem
- montaža s pretaljevanjem

13.00 — Odmor

14.00 — Proizvodni procesi — nadaljevanje

- čiščenje
- Ali je potrebno in kakšne so težave pri SMI?
- različna problematika vključno z metodami laserskega spajkanja komponente fine gradacije priključnih kontaktov (0,625 mm)

15.15 — Odmor

15.30 — Kontrola kvalitete

- vizuelni pregled
- Avtomatska in ročna tehnika
- električno testiranje
- Funkcionalno testiranje in testiranje v vezju — kako se to odraža pri SMT?

16.30 — Zaključek

2. DAN — 24. FEBRUAR 1988

9.00 — Načrtovanje tiskanin za površinsko montažo

- z ozirom na proizvodnjo
- z ozirom na testiranje
- Diskusija o tem, kako se ogniti problemov pri montaži in testiranju.

10.00 — Kontrola defektnih nivojev

- Kakšne praktične nivoje lahko dosežemo in kako jih lahko izboljšamo?

10.30 — Odmor

11.00 — SMT proizvodne linije

- Praktični vidiki

12.30 — Splošna diskusija in vprašanja

13.00 — Zaključek seminarja

Za pojasnitev dodatnih vprašanj se prosimo, obračajte na tov. Alojzija Kebra, Iskra Elementi, Stegne 17, tel.: 576-231, ali na tov. Pavla Tepino, MIDEM, Titova 50, Ljubljana, tel.: 316-886.

POTOVANJE NA KITAJSKO IN JAPONSKO

4. MAJ (ponedeljek)

Ko sva pozajtrkovala (Hiro je že prej šel v službo), sva si hotela ogledati predel, v katerem stanujeva (to je Soka — City). Hotela sva menjati tudi nekaj dolarjev, vendar nama v nobenem hotelu niso menjali.

Šla sva v Ueno kjer je postaja za mestni krog železnic. Končno sva našla hotel, kjer so nama zamenjali dolarje.

Potem naju je presenetila strašna gneča po ulicah. Veliko je bilo razprodaj — bil je praznik: 4. in 5. maj sta praznika otrok. Stvari so prodajali veliko bolj poceni, zaprli so nekaj glavnih ulic za promet, da so se ljudje lahko sprehajali, posedali, pili in jedli, kar tam — na ulici. Kupil sem si majico, za tem pa sva šla v park UENO kjer je bilo precej zanimivosti: ogledala sva si budistični tempelj, opazovala kako ljudje molijo. Nisva spraševala, katero vero imajo, vem pa, da NAM-MYOHO-RENGE ni bila.

Tudi drugje v parku je bilo polno tempeljev — Japonci so zelo verni.

Potem sva odšla mimo nekakšnega cvetličnega parka in živalskega vrta, ki si ga nisva ogledala, saj sva ta dan nameravala obiskati še nekaj muzejev in galerij. Našla sva tudi galerijo Evropske umetnosti.

Nad UENOM — (parkom) sva bila zelo navdušena, čeprav sva si sprva hotela ogledati KAMAKUKO. Na poti nazaj sva še nakupila nekaj hrane.

Doma sva povečerjala, gledala TV..., ko je prišel Hiro, smo spili nekaj piva in riževega žganja. V tem je bilo 20% alkohola (samo). Pogovarjali smo se o pijačah v Jugoslaviji, Evropi in tukaj, na Japonskem. Naredila sva tudi reklamo za naše pivo in vino in mu obljubila, da bo vse poskusil, ko pride letos v Jugoslavijo na obisk.

5. MAJ (torek)

Zopet sva lenarila vse dopoldne. Okoli dveh sva se šele odpravila v mesto. Ogledala sva si ulično življenje (Street—life) v Harajuku. V eni izmed ulic je bilo veliko različnih umetnikov (požiralec ognja, baletni plešalci, razni oponašalci, rock in punk skupine). Bilo je zopet zelo zanimivo. Po dolgem sprehajanju sva se odpravila proti postaji, kjer sva morala na vlak do Zvonetovega doma. Povabljen sva bila namreč na večerjo.

Med potjo sva srečala tudi fanta in dekle, s katerima smo skupaj potovali v Tokio. Doma sta iz Izraela, v Tokio

pa sta šla, da bi kaj zaslužila s prodajanjem slik. Tudi jaz sem opazil precej takih prodajalcev slik in povedala sta mi, da so to sami Židje in, da slike dobijo od neke židovske organizacije v Londonu. Ker še nista imela izkušenj, sta najprej začela prodajati portrete, vendar niso bili nič posebnega, zato so bili zelo poceni. Poslovlili smo se in z Bojanom sva šla na vlak.

Pričakala sta naju Zvone in njegov sin Žika. Odlično večerjo smo zalili še z domačim žganjem in viskijem. Za tem smo gledali TV (policijsko akademijo). Zvečer sta naju Zvone in žena pospremila do železniške postaje.

Ob pol enih zjutraj sva prišla domov. Hiro je že spal.

6. MAJ (sreda) zadnji dan v Tokiu

Hiro je imel prost dan. Vsi smo zjutraj poleževali. Ob 10. smo vstali. Vsi skupaj smo šli v trgovino. Kupili smo hrano za zajtrk in si doma pripravili razkošen obed, da smo komaj vse pojedli. To je bil najin zadnji dan v Tokiu. Po zajtrku sva spakirala svoje stvari. Hiro naju je pospremil do železniške postaje, kjer sva kupila karte za vlak do letališča Narita. Poslovlili smo se in si obljubili, da se vidimo julija v Jugoslaviji. Hiro zopet namerava v Pariz in od tam skozi Jugoslavijo v Grčijo. Z Bojanom sva se zaobljubila, da ga bova dobro pogostila in mu povrnila njegovo gostoljubje.

Z vlakom sva se vozila uro in pol. Na zadnji postaji so naju tudi malo kontrolirali. Od tam smo šli z avtobusom do letališča. Na letališču sva uredila formalnosti, plačala takso (2000 jenov), zapravila še nekaj denarja in čakala na letalo.

Tokrat je bilo letalo polno zasedeno. Moj sosed je Američan (po rodu iz Ohia), ki pa živi in dela na Japonskem. Zopet smo prestavili uro. Pristali smo ob 8,30 v Hong Kongu. Počakala sva še najino prtljago in zadnji hip ujela avtobus do mesta. Odločila sva se, da bova pustila prtljago tam kjer sva prej stanovala in se zato ne bova nič prijavila. Odložila sva nahrbtnike in šla kupit nekaj majic, ki sem jih že prej izbral. Po nakupih sva se odločila, da bova zjutraj prej vstala in se počasi odpravila na Kitajsko — nazaj v Peking. Spat sva šla kar v spalne vreče — samo enkrat na celotnem potovanju.

7. MAJ (četrtek)

Zjutraj sva po zajtrku v McDonalds pospravila stvari v nahrbtnike in se s taksijem odpravila do železniške postaje. Taxi je v Hong Kongu relativno poceni in se plača prevažati z njim. Ko smo z vlakom prišli do meje, sva peš prešla mejni pas, uredila vse nujno, menjala denar...

Spoznal sem dve dekleti z Danske. Potovali sta kot midva, le da sta bili še na Filipinih, Tajskem, zdaj pa sta bili tudi namenjeni na Kitajsko. Z njima smo potovali do Cantona. Na železniški postaji smo se poslovili, ker sta šli oni dve v Hostel, midva pa po informacije za vlak do Pekinga. Ker nisva imela Jutakinih zvez, sva plačala za karti za vlak enkrat več kot za pot do Hong Konga in še turističnih juanov nisva mogla menjati v ljudske. Srečo sva imela, da sva čakala na vlak samo nekaj ur, saj smo odpotovali ob 19,35. Ko sva čakala na vlak, sva si kupila nekoliko boljše večerjo (kurje bedrce, riž, zelenjavo in pepsi).

Ob 7. zvečer so po vojaško začeli spuščati potnike na vlak. Čeprav sva bila med prvimi v čakalnici, je bilo potem na vlaku že vse polno, da sva komaj lahko stlačila najino prtljago. Bila sva slabe volje, že zaradi tega, ker sva plačala za pot do Pekinga skoraj 3 x več kot od Pekinga sem dol.

8. MAJ (petek)

Spanje je minilo brez tiste vročine, ki mi je počasi začela že presedati. Tokrat je bilo kar znosno. Zopet sva se morala navajati na grozne higienske razmere. Na vlaku je normalno, da vodo, s katero izplakuješ kozarec, poliješ po tleh, na tla mečeš vrečke od čaja, smeti mečeš skozi okno...

Ravno so nama pripeljali zajtrk (zopet riž z neko zelenjavo in ostanki mesa.) — tokrat obupno.

Po celodnevem poležavanju sva šla na večerjo v jedilni vagon. Zopet podobno. Le pivo, ki nama je cenjeni del kosila, je še kar normalno. Tokrat sva se počutila bolje. Ko sva se vrnila v najin kupe, smo se pogovarjali (s tistimi, ki znajo angleško) o Kitajski, Jugoslaviji, sistematični šolanja, zaposlovanja, zaslužka denarja, o možnostih potovanja, odprtosti državne politike. Zvečer sva težko zaspala, saj sva ves dan poležavala.

9. MAJ (sobota)

Tokrat so nas na vlaku zbudili že ob 5. zjutraj z glasno glasbo in tudi luči so vse prižgali. Pravi teror nad potnike. Spal sem naprej, nisem se pustil motiti. Pa me je prisilil (da sem vstal) možakar, ki je pospravljaval postelje. Sede smo čakali, da prispemo v Peking, a je imel vlak zamudo več kot dve uri.

Kitajci so začeli zbirati svojo prtljago, ki jo imajo po več kosov (5) v raznih vrečkah in torbah. S tem so se motali gor in dol. Za najine nahrbtnike je bilo komaj kaj prostora.

V Pekingu sva se poslovila od sopotnikov in šla najprej do informativne agencije, da bi preložila datum najinega odhoda za en teden prej. Še prej pa sva morala spremeniti datum na najinih vizah za Rusijo.

Zopet sva se stiščala na mestni avtobus 106 do zadnje postaje, kjer je bilo najino prvotno bivališče. Ker sva zamudila kosiilo, sva se zadovoljila kar s keksi in mineralno vodo. Potem sva šla gledat, če je Jutaka še v sobi kjer smo stanovali skupaj. Žal je bila soba zasedena, z Jutako pa smo se veselo pozdravili, po 18 dneh. Tokrat sva dobila sobo v 6. nadstropju v skupnih spalnica. Šla sva k Jutaki, kjer sva spoznala še nekaj njegovih prijateljev. Pogovarjali smo se še o Japonski, Hong Kongu — vse ob skodelici kave, ki se je prav prilagla.

Potem sva šla na sprehod v mesto, si ogledala še nekaj trgovin (tokrat sem si kupil usnjeno jakno za 250 RMB jenov). Privoščila sva si še večerjo (na »blef«, saj nisva vedela, kaj je kaj). Bilo je kar okusno, seveda poplanknjeno s pivom.

Na poti domov sva srečala dva muzikanta, ki sta igrala ljudsko glasbo in otroka (imel je kakšnih 5 let), ki je izvajal razne trike s tremi skodelicami in kroglicami.

Po krajšem počitku v hotelu smo šli zvečer z Jutako na pivo. Tam sem srečal Danca, ki sem mu že prej v biroju dal nekaj informacij, skupaj smo sedeli ob pivu in pripovedoval mi je o svojem potovanju po Indiji, Burmi, Nepal, Tajski. Na poti je bil že eno leto, na potovanju je opravljal tudi razna priložnostna dela, da je dobil denar za potovanje.

Pred spanjem naju je Jutaka učil še nekaj osnovnih kitajskih in japonskih besed ob poslušanju kitajske glasbe, ki je bila takrat hit št. 1 (kaseto je kupil Bojan).

Piše:
Janez Pavčič

8

Janez Pavčič

Hoja in tek na smučeh

Korak s hkratnim odzivom s palicami

V zadnjem delu našega prejšnjega prispevka smo opisali, kako izvajamo soročno poganjanje, kadar tečemo, oz. vozimo po blago nagnjenem terenu, oz. smučini. Če pa želimo hitrost drsenja še povečati ali, če smo za soročno poganjanje prešibki v rokah, si lahko pomagamo z elementom, ki mu pravimo korak s hkratnim odzivom s palicami.

Soročno drsimo po smučini, hitro in močno z eno, ali drugo nogo odrinemo od snežne podloge, potisnemo nasprotno nogo naprej, pri tem prenesemo pred sebe tudi obe roki, palici, ju hitro in močno vbodemo v sneg in se potisnemo naprej ter energično prinesemo odzivno nogo k tisti, ki drsi. Ko nam hitrost spet pojenja, tak odziv napravimo tudi z drugo nogo in se seveda ob vsakem odzivu s katerokoli nogo, energično potisnemo z obema palicama. Pri tem je zelo pomembno, da smo na smučeh lahno

nagnjeni nazaj na pete, ker s tem razbremenjujemo prednji del smučiči, zaradi česar le-te bolje drsijo.

Seveda je ta korak najhitrejši pri klasični tehniki teka, zato pa je tudi najzahtevnejši in zahteva poleg dobre telesne priprave tudi še dobro stabilnost in ravnotežje in zelo močne roke.

Če vsega tega ne zmoremo in postaja drsenje, hitrost premikanja prepočasna, lahko uporabimo tudi precej lažji, zato pa nekoliko počasnejši:

Dvokorak s hkratnim odzivom

Ta korak je v prvem delu povsem enak kot enokorak, torej z eno nogo odrinemo, drugo močno potisnemo naprej, hkrati prenesemo naprej tudi obe roki, palici, vendar ju spredaj zadržimo toliko časa, da napravimo odzivni korak tudi z drugo nogo, nakar močno ubodemo palici v sneg in se potisnemo naprej. Dvo-

korak s hkratnim odzivom uporabljamo tudi za tek v ravnini pri dobri drsnosti, pred prehodom prek udolbin in kadar želimo razbiti monotonijo uporabljanja dvotaktnega diagonalnega koraka.

Tek v zavoju

Če želimo v enakomernem ritmu in brez zmanjšanja hitrosti preteči zavoj, moramo z zunanjo (desno če tečemo zavoj v levo in obratno) nogo napraviti nekoliko daljši korak, smučko nagniti nekoliko na notranji rob in jo v smučino položiti tako, da je krivina v smučini, zadnji del smučke, rep pa nekoliko navzven, celo iz smučine. Tak način teka uporabljamo v ravnini pri slabšem drsenju in pri teku v blagi vzpon. Če pa je drsnost dobra, ali teren celo nekoliko visi navzdol, tečemo, oz. vozimo zavoj s preslopnimi koraki z lahnim odzivanjem, pri tem pa si pomagamo tudi s soročnim potiskanjem s palicami.

Sprememba smeri teka, menjanje smučine

Da bi med tekom obdržali hitrost in ritem tudi kadar spreminjamo smer teka, želimo preiti iz ene smučine v drugo, moramo to izvesti tako, da naredimo na primer z desno nogo nekoliko daljši korak, nekoliko dvignemo levo nogo, smučko, jo obrnemo za 20 do 35 stopinj v levo, položimo v sneg in se po njej zapeljemo prek leve smučine in, ko smo z desno nogo, smučko nad levo smučino, položimo desno nogo, smučko v desni trak leve smučine, nakar v levi trak prinesemo tudi levo nogo, smučko in nadaljujemo s tekmom. Isto operacijo naredimo tudi kadar želimo iz leve preiti v desno smučino, le, da gremo z desno nogo pod zelenim kotom v desno, prek smučine, položimo levo nogo v levi trak in nato prinesemo v desni trak še levo nogo in nadaljujemo s tekom. Pri prehodu iz smučine v smučino, izpustimo en takt dela z rokami, palicami.

PLANINSKI OBVEŠČEVALEC

Program izletov v letu 1988

Januar:	3. Z. Kališče — Storžič
Februar:	10. Z. Dražgoše — spominski pohod 6. Z. Kofce — Kladio
Marec:	21. Z. Stol — spominski pohod 5. L. Vilenica (jama) — Vremščica 27. Z. Porezen — spominski pohod
April:	26. Tečaj za planince 2. Z. Viševnik — turno smučarski 9. L. Liska 16.—17. T. Hohalmispitze — turno smučarski 30.4.—5.5. Stromboli — Italija
Maj:	14.—15. L. Čaven — Goljaki — Vojsko
Junij:	28. L. Ljubelj — Preval — Begunjsčica 11. L. Sorška planina — Ratitovec 18.—19. L. Pohorje — 2 dni
Julij:	25. T. Dovje — Kepa 2. T. Krma — Debela peč
Avgust:	9. T. Skuta — Dolgi hrbet 6. T. Komna — Krm 20. L. 100 žensk ISKRE — Vodiška planina 27.8.—1.9. Visoke Tatre
September:	10. T. Viš. P.P. ITALIJA 17. T. Krnica — Križ — Kriški podi 24. T. Tamar — Mojstrovka — Vršič
Oktober:	15. L. Konjiška gora
November:	12. L. V neznanu, ali 30.10.

OPOMBA/

Z. = zimski pohodi
T. = težji pohodi
L. = lažji pohodi

Planinke in planince, člane planinske sekcije DO Iskra, Kranj, obveščamo, da v mesecu februarju lahko poravnajo članarino za leto 1988.

Vplačila članarine za leto 1988 so naslednja:

- za člane — 2500 din
- za mladince — 1000 din
- za pionirje — 500 din
- Vpisnina (za nove člane) — 500 din
- Izkaznica (za nove člane, ali zamenjava stare) — 500 din.

A. NOVAK

AVTOR RUDI MURN	OBSEČNI- CA	SEDEŽ LEKTORJA	ZVEZDA V ŠKORPI- JONU	TANČICA PAJČO- LAN	NOVOZE- LAND. BREZREPA PTICA	MADŽAR. PESNIK (JANOS)									
MANJ ZNANO IME ZA LASTOVKO															
FRANC. SLIKAR IMPRES- SIONIST															
8. STOPNJA ALI SOZVOČJE															
SOVJET. VODITELJ DIKTATOR															
TRENJE			NEMŠKI MEŠCAN FILOZOF (GEORGE)	YORK OLIVER SEVERNI JELEN	KANON	OČE	JAPON. DROBIŽ	OBLASTA BAKTE- RIJA	KARENINA						
POVRŠINA										PRILETNA ZENSKA					
ITAL. PESNIK (TORQUATO 1544—95)										KOZMET. SREDSTVO ZA IZPIR. KOŽE					
ANTON TROST			TONE SVETINA							POLETNO OBUVALO					

Planinke in planince, člane planinske sekcije DO Iskre iz Kranja, obveščamo, da bo organiziralo, matično PD iz Kranja, v soboto in nedeljo 20. in 21. februarja sodelovanje na tradicionalnem »Spominskem pohodu na Stol«.

Odhod avtobusa za oba dneva in druge informacije boste dobili v društveni pisarni (telefon 22823), oz. bodo objavljeni na oglasnih deskah v DO — Iskre Kranj.

Udeleženci morajo biti opremljeni za zimsko turo. Za vodenje in varnost bodo skrbeli planinski vodniki. Planinski — SREČNO!

OPOMBA:

Za vse informacije lahko pokličete referenta za propagando pri Planinski sekciji DO — Iskre Kranj 064 — 28861, int.: 2280 (Matija Grandovec).

Mali oglas

Točkovni varilni aparat, vodno hlajen, prodam. Ustreza za popoldansko obrt. Telefon: dopoldne 064-2221, int.: 33-61 in popoldne 064-36-373.

Iskra

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika Miloš Pavlica, odgovorni urednik Dušan Željeznov, tehnični urednik Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. — Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23 — telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica. — Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.